

ŠTATISTICKÝ
ÚRAD
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku 2019

(podľa metodiky ESSPROS)

DEMOGRAFIA
A SOCIÁLNA ŠTATISTIKA

Kód: 021021

Okruh: Demografia a sociálna štatistika

Dátum: december 2021

Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku 2019 (podľa metodiky ESSPROS)

Sekcia sociálnych štatistík a demografie

Generálna riaditeľka sekcie: Ľudmila Ivančíková

Odbor štatistiky životnej úrovne obyvateľstva

Kontaktná osoba: Róbert Vlačuha, tel. +421/2/50 23 62 09

2021

Autori publikácie: Róbert Vlačuha
Monika Rákošová

Grafická úprava (obálky): Martin Zámečník

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Informačný servis

Lamačská cesta 3/C

840 05 Bratislava 45

tel. +421/2/50 23 63 35, +421/2/50 23 63 39

e-mail: info@statistics.sk

www.statistics.sk

ISBN 978-80-8121-831-6 (online)

Rozmnožovanie obsahu tejto publikácie, ako aj jednotlivých častí, v pôvodnej alebo upravenej podobe pre komerčné účely, je možné len s písomným súhlasom Štatistického úradu SR. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

OBSAH

	strana
Úvod	1
1. Príjmy a výdavky na sociálnu ochranu	3
1.1. Príjmy na sociálnu ochranu v SR	4
1.2. Výdavky na sociálnu ochranu v SR	6
1.2.1. Výdavky na účel choroba/zdravotná starostlivosť v SR	9
1.2.2. Výdavky na účel zdravotné postihnutie (invalidita) v SR	11
1.2.3. Výdavky na účel staroba v SR	13
1.2.4. Výdavky na účel pozostalí v SR	15
1.2.5. Výdavky na účel rodina/deti v SR	16
1.2.6. Výdavky na účel nezamestnanosť v SR	18
1.2.7. Výdavky na účely bývanie a sociálne vylúčenie v SR	20
2. Výdavky na dôchodky v SR	22
3. Počet poberateľov dôchodkov s elimináciou duplicity v SR	23
4. Zdroje údajov a informácií	25
5. Literatúra	25

Skratky a symboly

ESSPROS - Európsky systém integrovanej štatistiky sociálnej ochrany

AZÚ - administratívne zdroje údajov

ES - Európske spoločenstvo

EÚ - Európska únia

HDP - Hrubý domáci produkt

mil. - milión

MF SR - Ministerstvo financií SR

MDVRR SR - Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

MO SR - Ministerstvo obrany SR

MPSVR SR - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR

MS SR - Ministerstvo spravodlivosti SR

MV SR - Ministerstvo vnútra SR

NISD - neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam

SAD - Slovenská autobusová doprava

s. c. - stále ceny

SNÚ - sektory národných účtov

SR - Slovenská republika

SZČO - samostatne zárobkovo činné osoby

ŠÚ SR - Štatistický úrad Slovenskej republiky

ÚPSVR - Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

VÚC - vyššie územné celky

VZPS - výberové zisťovanie pracovných síl

PPS - Štandardy kúpnej sily: Je umelý výmenný kurz peňažných mien jednotlivých krajín, zohľadňujúci cenové hladiny nakupovaných tovarov a služieb v týchto krajinách. Je možné ho chápať aj ako cenový index porovnávajúci ceny tovarov a služieb v daných krajinách. Slúži na reálnejšie vyjadrenie rôznych ekonomických súvislostí, než aké poskytujú oficiálne výmenné kurzy peňažných mien daných krajín.

: údaje nie sú k dispozícii

0 údaj nulový alebo blízky nule

x zápis nie je možný z logických dôvodov

V tabuľkách uvedené celkové sumy čiastkových údajov nemusia vždy zodpovedať ich súčtu, nakoľko sú vypočítané z nezaokrúhlených údajov a až následne sa zaokrúhľujú.

ÚVOD

Zmluva o založení Európskeho spoločenstva¹ stanovuje podporu vysokej úrovne sociálnej ochrany a rozvoja ekonomickej a sociálnej previazanosti členských štátov ako úlohu Spoločenstva.

Z dôvodu monitorovania vývoja sociálnej ochrany v členských štátoch EÚ Európska komisia vyžaduje dostupnosť k aktuálnym a podrobným údajom a informáciám o systémoch, súčasnom stave a rozvoji sociálnej ochrany v členských štátoch. Jedným zo základných nástrojov štatistického sledovania sociálnej ochrany je **Európsky systém integrovanej štatistiky sociálnej ochrany** (metodika ESSPROS).

Počnúc rokom 2008 (referenčný rok 2006) poskytujú členské štáty EÚ údaje na základe Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007² o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS) a štyroch implementačných nariadení Komisie:

- Nariadenie Komisie (ES) č. 1322/2007³, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007 o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS), pokiaľ ide o vhodné formáty na zasielanie údajov, zasielané výsledky a kritériá merania kvality pre základný systém ESSPROS a modul o poberateľoch dôchodkov;
- Nariadenie Komisie (ES) č. 10/2008⁴, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007 o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS), pokiaľ ide o vymedzenie pojmov, podrobné klasifikácie a aktualizáciu pravidiel zverejňovania údajov základného systému ESSPROS a modulu o poberateľoch dôchodkov;
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 110/2011⁵ z 8. februára 2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007 o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS), pokiaľ ide o vhodné formáty na zasielanie údajov, zasielané výsledky a kritériá merania kvality pre modul systému ESSPROS o čistých dávkach sociálnej ochrany;
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 263/2011⁶ zo 17. marca 2011, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 458/2007 o európskom systéme integrovanej štatistiky sociálnej ochrany (ESSPROS), pokiaľ ide o začiatok zberu úplných údajov pre modul systému ESSPROS o čistých dávkach sociálnej ochrany.

Štatistický systém ESSPROS pozostáva z nasledovných modulov:

- Príjmy a výdavky na sociálnu ochranu,
- Kvalitatívne informácie (popisy programov sociálnej ochrany a popisy vyplácaných dávok),
- Počet poberateľov dôchodkov s elimináciou duplicity,
- Čisté výdavky na sociálne dávky.

Sociálna ochrana zahŕňa všetky intervencie z verejných a súkromných organizácií, ktorých cieľom je oslobodiť domácnosti a jednotlivcov od bremena stanoveného balíka rizík alebo potrieb za predpokladu, že neexistuje iná paralelná recipročná ani individuálna dohoda.

Európsky systém národných a regionálnych účtov (ESA 2010) nahradil predchádzajúci štandard ESA 1995. Táto zmena nepriamo ovplyvnila aj štatistický systém ESSPROS. Väčšina členských štátov EÚ zohľadnila túto zmenu revíziou svojich ESSPROS údajov. V SR sa prvýkrát realizoval zber údajov v súlade s metodikou ESA 2010 za rok 2015 za ukazovatele sociálnych príspevkov podľa číselníka ESU 2010.

¹ https://www.slov-lex.sk/static/prilohy/SK/ZZ/2004/185/20040414_3029367-2.pdf

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R0458&from=EN>

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R1322&from=EN>

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0010&from=EN>

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R0110&from=EN>

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R0263&from=EN>

Publikácia „Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku 2019 (podľa metodiky ESSPROS)“ zaznamenáva hlavné trendy vývoja sociálnej ochrany v Slovenskej republike (v sumáre za programy sociálnej ochrany), v členských štátoch EÚ a prístupových krajinách EÚ. Obsahuje analýzu príjmov a výdavkov na sociálnu ochranu a údajov o poberateľoch dôchodkov v Slovenskej republike v roku 2019. Údaje sú spracované v súlade s medzinárodne porovnateľnou metodikou ESSPROS (Európsky systém integrovanej štatistiky sociálnej ochrany). Publikáciu dopĺňajú tabuľky a grafy.

1. Príjmy a výdavky na sociálnu ochranu (bez odčítania daní a sociálnych odvodov platených z dávok)

Metodika „Základného systému“ ESSPROS“ stanovuje definície a popisuje triedenie programov sociálnej ochrany za účelom zostavenia účtu systému sociálnej ochrany štátu. Systém sociálnej ochrany tvoria programy sociálnej ochrany. Podmienkou je, aby bolo možné za takto definovaný program zostaviť osobitný účet príjmov a výdavkov. Za program sa považuje zvláštny súbor pravidiel podporovaných jednou alebo viacerými inštitucionálnymi jednotkami, ktoré riadia úhradu dávok sociálnej ochrany a ich financovania. Zvláštny účet príjmov a výdavkov znamená prístup k celým a rozpisaným záznamom o zdrojoch a použití počas účtovného obdobia.

Programy sociálnej ochrany sa sústreďujú výlučne na prerozdelenie a nie na produkciu. Sú podporované inštitucionálnymi jednotkami, samy inštitucionálnymi jednotkami nie sú.

Programy sociálnej ochrany v SR

Č.	Názov programu	Č.	Názov programu
1	Nemocenské poistenie	13	Sociálne poistenie - silové zložky
2	Dôchodkové poistenie - ukončený program	14	Sociálne zľavy na cestovnom
3	Poistenie v nezamestnanosti	15	Sociálne služby - VÚC
4	Zdravotné poistenie	16	Garančné poistenie
5	Štátna sociálna podpora	17	Rezervný fond solidarity
6	Štátna sociálna pomoc	18	Starobné poistenie
7	Imputované dávky - verejný sektor	19	Invalidné poistenie
8	Imputované dávky - súkromný sektor	20	Starobné dôchodkové sporenie
9	Sociálna pomoc miestnej samosprávy	21	Politiky trhu práce
10	Úrazové poistenie	22	Príspevky na dôchodkové sporenie
11	Doplňkové dôchodkové sporenie	23	Daňový bonus na dieťa
12	Sociálne služby - NISD a súkromný sektor		

Príjmy programov sociálnej ochrany sú v "základnom systéme" ESSPROS klasifikované podľa druhu (sociálne príspevky, príspevky verejnej správy, transfery z iných programov a iné príjmy) a podľa pôvodu (podľa SNÚ číselníka), tzn., z ktorých inštitucionálnych sektorov pochádzajú.

Sociálne príspevky sú náklady, ktoré vznikajú zamestnávateľom v mene ich zamestnancov alebo chráneným osobám na zabezpečenie nároku na sociálne dávky.

Príspevky verejnej správy sú náklady verejnej správy na riadenie verejných nepríspevkových programov a finančnej podpory, ktorú verejná správa poskytuje iným národným programom sociálnej ochrany.

1.1 PRÍJMY NA SOCIÁLNU OCHRANU V SR

Príjmy na systém sociálnej ochrany v úhrne v SR v roku 2019 dosiahli 18 059,2 mil. eur (19,2 % z HDP) a 15 588,7 mil. eur v stálych cenách roku 2010.

Tab. 1.1 Príjmy na sociálnu ochranu v SR podľa druhu v SR, 2019

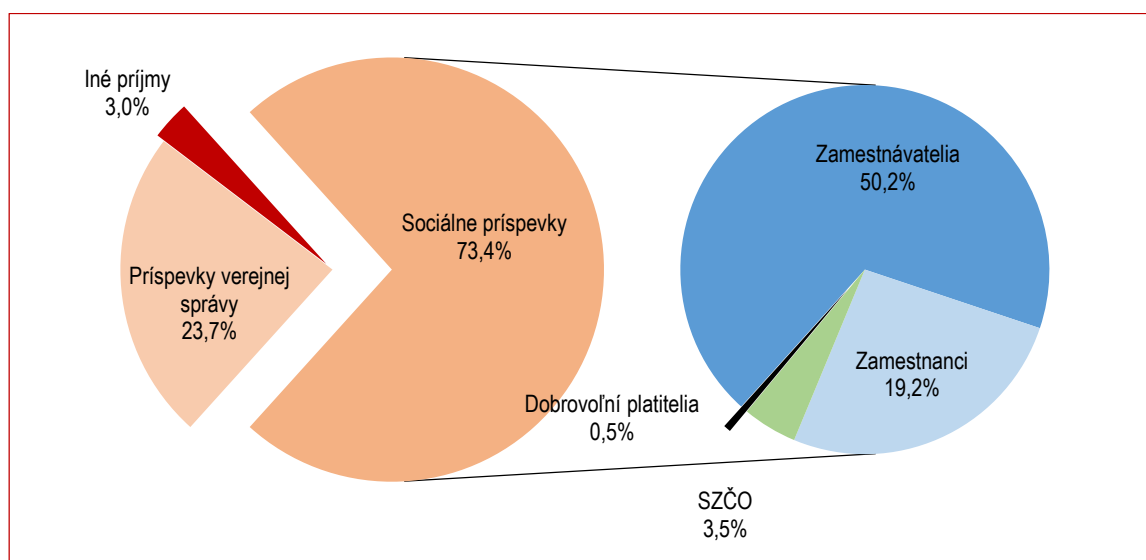
Ukazovateľ	mil. EUR	mil. EUR s.c. 2010	EUR na obyv.	PPS na obyv.	% z príjmov spolu	% HDP	Index 2019/2018
Celkové príjmy	18 059,2	15 588,7	3 311,1	4 559,3	100,0	19,2	110,4
Príjmy podľa druhu							
Sociálne príspevky	13 252,0	11 439,1	2 429,7	3 345,6	73,4	14,1	114,9
Sociálne príspevky zamestnávateľov	9 070,8	7 829,9	1 663,1	2 290,0	50,2	9,7	116,3
Aktuálne sociálne príspevky	8 843,0	7 633,3	1 621,3	2 232,5	49,0	9,4	116,9
Imputované sociálne príspevky	227,8	196,7	41,8	57,5	1,3	0,2	96,9
Sociálne príspevky chránených osôb¹⁾	4 181,2	3 609,2	766,6	1 055,6	23,2	4,5	112,1
Zamestnanci	3 462,3	2 988,6	634,8	874,1	19,2	3,7	114,0
Samostatne zárobkovo činné osoby	633,8	547,1	116,2	160,0	3,5	0,7	103,3
Iné osoby (dobrovoľní platitelia)	85,1	73,5	15,6	21,5	0,5	0,1	108,4
Príspevky verejnej správy	4 272,8	3 688,3	783,4	1 078,7	23,7	4,6	99,1
Iné príjmy	534,4	461,3	98,0	134,9	3,0	0,6	103,7

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS, ¹⁾ vrátane pracujúcich dôchodcov (v mil. EUR a v %)

V roku 2019 sa medziročne zvýšili sociálne príspevky platené zamestnávateľmi o 16,3 %, sociálne príspevky chránených osôb o 12,1 % a znížili sa príspevky verejnej správy o 0,9 %. Medziročne sa zvýšili aj iné príjmy o 3,7 %.

Štruktúra príjmov na sociálnu ochranu v roku 2019 bola nasledovná: sociálne príspevky 73,4 % (od zamestnávateľov 50,2 %, zamestnancov 19,2 %, SZČO 3,5 % a dobrovoľných platiteľov 0,5 %), príspevky verejnej správy 23,7 % a iné príjmy 3,0 %. Slovenská republika patrí medzi štáty, ktorej systém sociálnej ochrany je financovaný prevažne fondmi sociálneho a zdravotného poistenia.

Graf 1.1 Štruktúra príjmov na sociálnu ochranu podľa druhu v SR, 2019

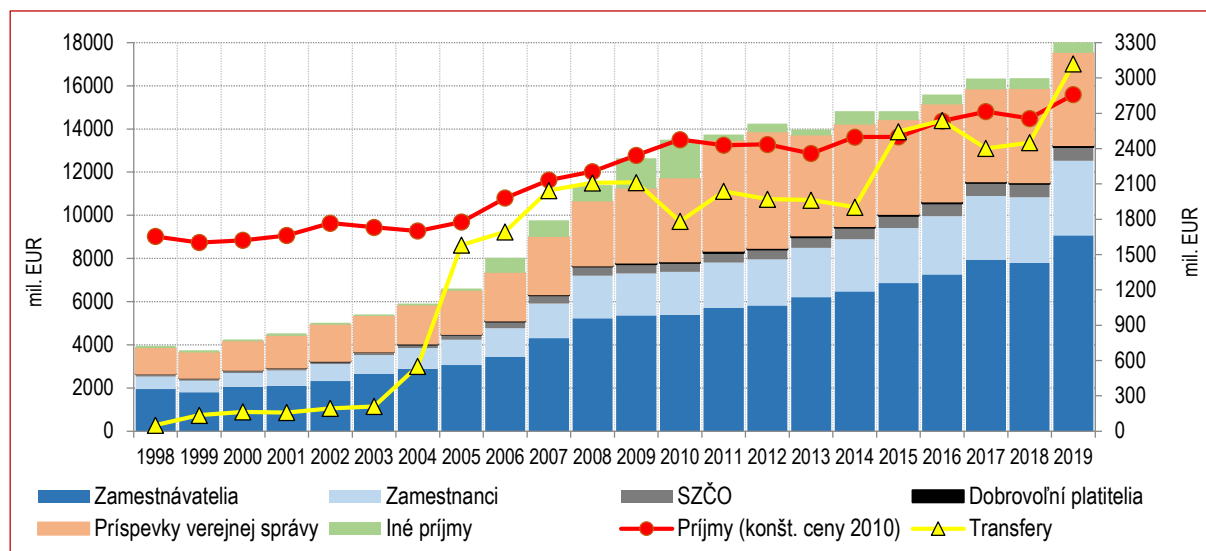
Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Celkové príjmy na sociálnu ochranu vzrástli od roku 1998 (5 191,7 mil. eur) do roku 2019 (18 059,2 mil. eur), čo predstavuje takmer 3,5-násobný nárast.

Zamestnávateľia sa na štruktúre príjmov sociálnej ochrany podieľali sociálnymi príspevkami za svojich zamestnancov v monitorovanom období (1988-2019) minimálne 39,9 % (2010) a maximálne 50,2 % za posledný sledovaný rok 2019. Príspevky verejnej správy sa pohybovali v rozmedzí 23,7 % (2019) do 37,5 % (2012).

Zamestnanci prispievali v rozmedzí 14,6 % (1999) do 19,2 % (2019) a sociálne príspevky SZČO tvorili od 2,5 % (2002) do 3,9 % (2006). Po zmene legislatívy v roku 2005 nadobudli vo vnútri systému sociálnej ochrany väčší význam transfery medzi programami sociálnej ochrany, najmä finančná výpomoc do základného fondu starobného poistenia z ostatných základných fondov Sociálnej poisťovne. Na transformáciu systému dôchodkového poistenia od roku 2006 sa využívali peniaze z privatizácie štátnych podnikov, ktoré sa vyčerпали v roku 2010.

Graf 1.2 Štruktúra príjmov na sociálnu ochranu v SR podľa platiteľov, 1998 – 2019

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

Tab.1.2 Príjmy na sociálnu ochranu v SR podľa odvetví pôvodu, 2019

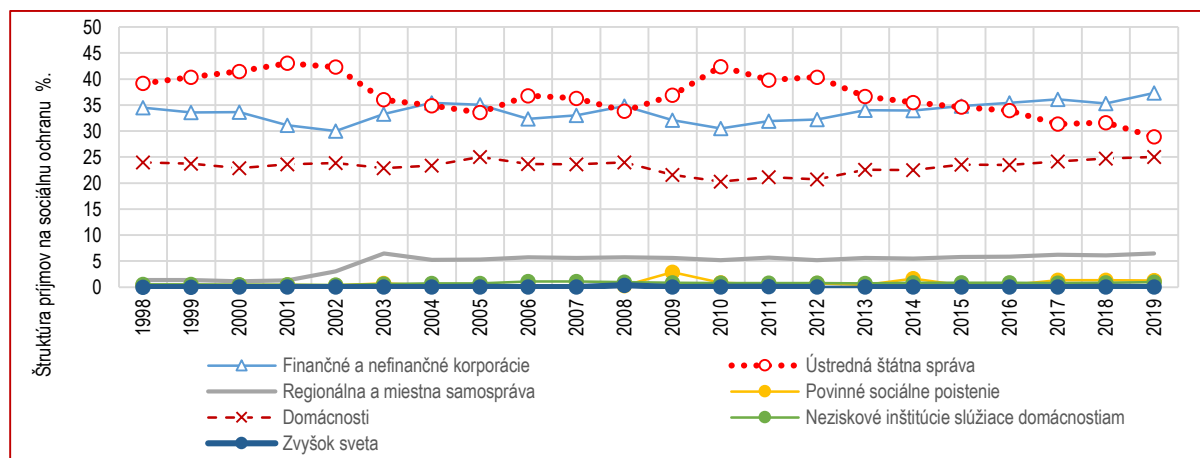
Ukazovateľ	mil. EUR	mil. EUR s.c. 2010	EUR na obyv.	PPS na obyv.	% z príjmov spolu	% HDP	Index 2019/2018
Celkové príjmy	18 059,2	15 588,7	3 311,1	4 559,3	100,0	19,2	110,4
Príjmy podľa odvetví pôvodu							
Korporácie (nefinančné a finančné)	6 738,0	5 816,2	1 235,4	1 701,1	37,3	7,2	116,6
Verejná správa							
Ústredná štátna správa	5 217,0	4 503,3	956,5	1 317,1	28,9	5,6	100,9
Regionál. štátna a miestna samospráva	1 171,8	1 011,5	214,9	295,8	6,5	1,2	117,2
Fondy sociálneho zabezpečenia	230,1	198,6	42,2	58,1	1,3	0,2	103,4
Domácnosti	4 525,2	3 906,1	829,7	1 142,4	25,1	4,8	112,0
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam	169,3	146,2	31,0	42,7	0,9	0,2	124,4
Zvyšok sveta (nerezidenti)	7,8	6,7	1,4	2,0	0,0	0,0	104,0

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Z pohľadu príjmov podľa sektorov národných účtov v roku 2019 všetky inštitucionálne jednotky vynaložili na systém sociálnej ochrany v SR 18 059,2 mil. eur.

Na nasledujúcom grafe je vidieť štruktúru príjmov na sociálnu ochranu, pričom od roku 2012 sledujeme pokles v odvetví Ústrednej štátnej správy z 40,4 % na 28,9 %. Z hľadiska štruktúry sú najvýznamnejším odvetvím s odvetvie finančné a nefinančné korporácie s podielom 37,3 % v roku 2019 (maximum za 10 rokov).

Graf 1.3 Štruktúra príjmov v SR podľa odvetví pôvodu, 1998 – 2019

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

1.2 VÝDAVKY NA SOCIÁLNU OCHRANU V SR

Výdavky programov na sociálnu ochranu sa klasifikujú podľa typu, ktorý určuje ich povahu alebo podľa dôvodu na ich vyplatenie.

ESSPROS rozlišuje štyri hlavné kategórie výdavkov. Prvé sú výdavky na sociálne dávky, čo sú zdroje prevedené k užívateľom vo forme peňažnej hotovosti alebo tovarov a služieb. Druhá kategória výdavkov sa vzťahuje k administratívnym nákladom programu. Tretia a štvrtá kategória sa týka prevodov do iných programov a ďalšími rôznymi výdavkami.

Výdavky na sociálne dávky (hrubé) sú zapísané bez odčítania daní alebo iných povinných poplatkov platených poberateľom (napr. sociálne príspevky). Fiškálne dávky (redukcia dane zo sociálnych dôvodov poskytnutá domácnostiam) sú vo všeobecnosti vylúčené. Sociálne dávky sa členia na dávky vyplácané bez zisťovania a so zisťovaním príjmu, resp. majetku poberateľa.

Peňažná dávka je dávka (pravidelná alebo jednorazová), ktorá je vyplácaná peňažne a nepožaduje vyúčtovanie skutočných výdavkov poberateľa. Príklady peňažných dávok: všetky druhy dôchodkov, nemocenská, rodinné prídavky, dávky v nezamestnanosti, podpora v nezamestnanosti a peňažná dávka sociálnej pomoci (napr. dávky v hmotnej núdzi).

Vecné dávky sú poskytované vo forme tovarov alebo služieb. Poskytujú sa ako náhrada alebo priamo. Náhrady sú platby, ktoré refundujú prijímateľovi časť alebo celé preukázané výdavky na špecifické tovary a služby. Priamo poskytnuté dávky sú tovary a služby poskytnuté bez spoluúčasti na financovaní poberateľom. Príklady vecných sociálnych dávok sú nemocničná a ambulantná starostlivosť, liečivá na recepty, náklady na pohreb, starostlivosť o deti, domáca starostlivosť, sociálne služby s ubytovaním, rekvalifikácia a príspevok na bývanie. Medzi vecné dávky sú začlenené aj refundované dávky (preplatené po preukázaní dokladu o zaplatení).

Administratívne náklady predstavujú náklady zaúčtované do programov za manažment a administratívu.

Transfery do iných programov (toky finančných prostriedkov medzi programami vo vnútri systému sociálnej ochrany) sú členené na dve kategórie: presmerované sociálne príspevky prerozdelené do iných programov a iné transfery do iných programov (napr. finančná výpomoc z jedného programu za účelom zníženia deficitu iného programu).

Ostatné výdavky znamenajú rôzne výdavky programov sociálnej ochrany. Tieto sa delia na platby vlastníckeho dôchodku a ostatné výdavky.

Celkové hrubé výdavky (bez odpočítania daní a sociálnych príspevkov platených poberateľmi dávok) na sociálnu ochranu v roku 2019 vzrástli medziročne o 4,7 % a dosiahli 16 843,4 mil. eur (17,9 % z HDP, 14 539,2 mil. eur v s. c. 2010 a 3 088,2 eur na obyvateľa).

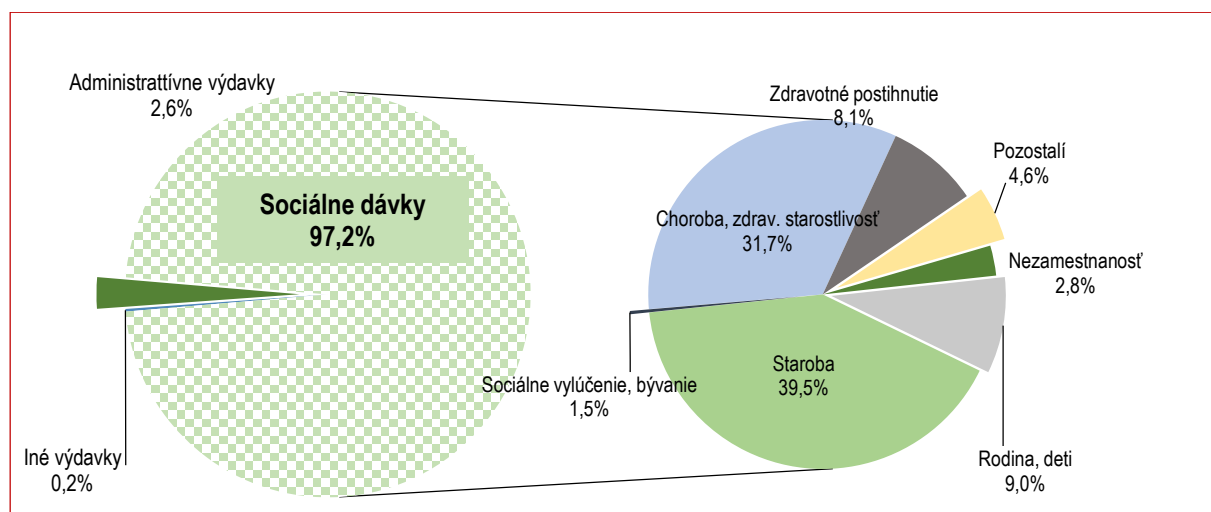
Štruktúra výdavkov na sociálnu ochranu v Slovenskej republike bola v roku 2019 nasledovná: sociálne dávky tvorili 97,2 %, administratívne náklady 2,6 % a iné výdavky 0,2 %.

Tab. 1.3 Výdavky na sociálnu ochranu v SR, 2019 (v mil. EUR a v %)

Ukazovateľ	mil. EUR	mil. EUR s.c. 2010	EUR na obyv.	PPS na obyv.	% z výdavkov spolu	% HDP	Index 2019/2018
Výdavky na sociálnu ochranu	16 843,4	14 539,2	3 088,2	4 252,3	100,0	17,9	104,7
Sociálne dávky	16 367,4	14 128,3	3 000,9	4 132,2	97,2	17,4	104,6
Sociálne dávky podľa účelov							
choroba/zdrav. starostlivosť	5 332,4	4 603,0	977,7	1 346,2	31,7	5,7	103,7
zdravotné postihnutie	1 370,5	1 183,1	251,3	346,0	8,1	1,5	103,0
staroba	6 660,1	5 749,0	1 221,1	1 681,4	39,5	7,1	104,6
pozostalí	771,5	666,0	141,5	194,8	4,6	0,8	99,4
rodina/deti	1 514,8	1 307,6	277,7	382,4	9,0	1,6	109,7
nezamestnanosť	469,3	405,1	86,0	118,5	2,8	0,5	108,9
bývanie	42,4	36,6	7,8	10,7	0,3	0,0	90,8
sociálne vylúčenie	206,3	178,1	37,8	52,1	1,2	0,2	113,2
Administratívne náklady	440,8	380,5	80,8	111,3	2,6	0,5	111,2
Iné výdavky	35,2	30,4	6,5	8,9	0,2	0,0	108,0

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Graf 1.4 Štruktúra výdavkov na sociálnu ochranu v SR, 2019

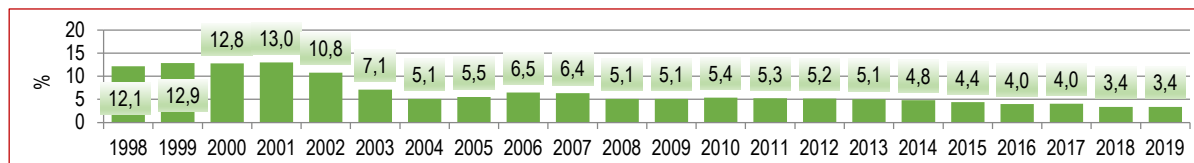

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Štruktúra sociálnych dávok v členení podľa účelov bola na Slovensku v roku 2019 nasledovná: staroba 39,5 %, choroba/zdravotná starostlivosť 31,7 %, rodina/deti 9,0 %, zdravotné postihnutie 8,1 %, pozostalí 4,6 %, nezamestnanosť 2,8 %, sociálne vylúčenie a bývanie 1,5 %. Percentuálne zastúpenie jednotlivých účelov sa medzi rokmi 2018 a 2019 zmenilo len minimálne. Najväčší medziročný rozdiel bol vykázaný v účele rodina/deti (8,6 % v roku 2018 oproti 9,0 % v roku 2019). Najvyššie výdavky na dávky (39,5 % z vyplatených dávok) boli 6 660,1 mil. eur v roku 2019 vo funkcii staroba (5 749,0 mil. eur v s. c. 2010; 1 221,1 eur na obyvateľa, 7,1 % HDP).

V roku 2019 bolo v SR 3,4 % zo všetkých vyplácaných sociálnych dávok testovaných na príjem, resp. výšku majetku. Nulový podiel testovaných dávok bol monitorovaný v účele choroba/zdravotná starostlivosť, pretože refundované výdavky na lieky a zdravotnú starostlivosť pre starobných a invalidných dôchodcov boli nevýznamné.

Graf 1.5 Testované dávky v SR (% z vyplatených sociálnych dávok), 1998 – 2019

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

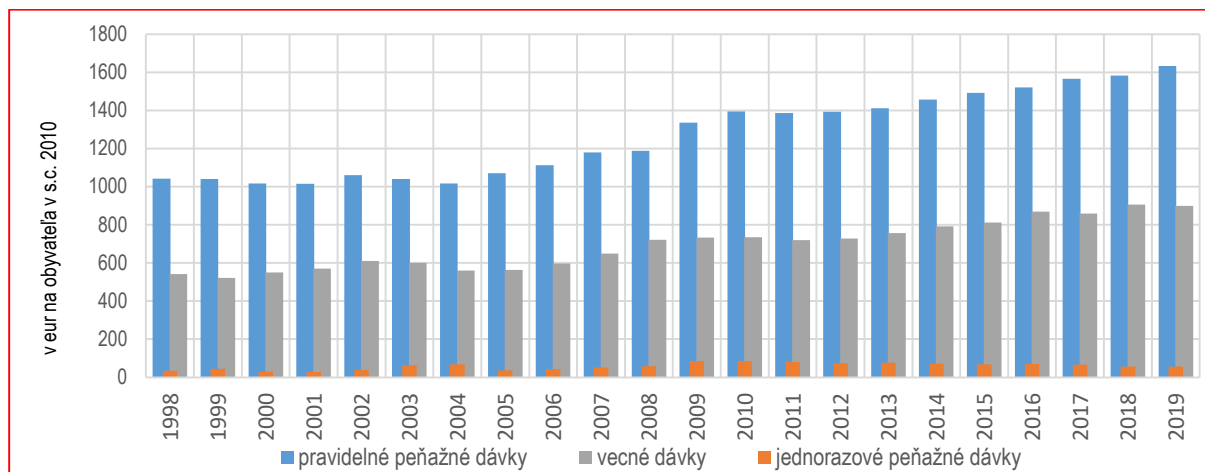
V roku 2019 tvorili z vyplatených dávok pravidelné peňažné dávky 63,1 %, jednorazové peňažné dávky 2,2 % a vecné dávky 34,7 %.

Tab. 1.4 Výdavky na sociálnu ochranu podľa typu v SR, 2019

Ukazovateľ	mil. EUR	mil. EUR s.c. 2010	mil. EUR na obyv. s.c. 2010	PPS na obyv.	% z výdavkov spolu	% HDP	Index 2019/2018
Sociálne dávky	16 367,4	14 128,3	2 590,4	4 132,2	100,0	17,4	104,6
Netestované na príjem	15 817,3	13 653,5	2 503,3	3 993,3	96,6	16,9	104,6
Peňažné dávky	10 333,3	8 919,7	1 635,4	2 608,8	63,1	11,0	105,9
Periodické	10 025,4	8 653,9	1 586,7	2 531,0	61,3	10,7	106,0
Jednorazové	307,9	265,8	48,7	77,7	1,9	0,3	102,8
Vecné dávky	5 484,0	4 733,8	867,9	1 384,5	33,5	5,8	102,2
Testované na príjem	550,1	474,8	87,1	138,9	3,4	0,6	104,5
Peňažné dávky	347,4	299,9	55,0	87,7	2,1	0,4	107,2
Periodické	300,2	259,1	47,5	75,8	1,8	0,3	108,3
Jednorazové	47,2	40,7	7,5	11,9	0,3	0,1	100,4
Vecné dávky	202,7	174,9	32,1	51,2	1,2	0,2	100,1

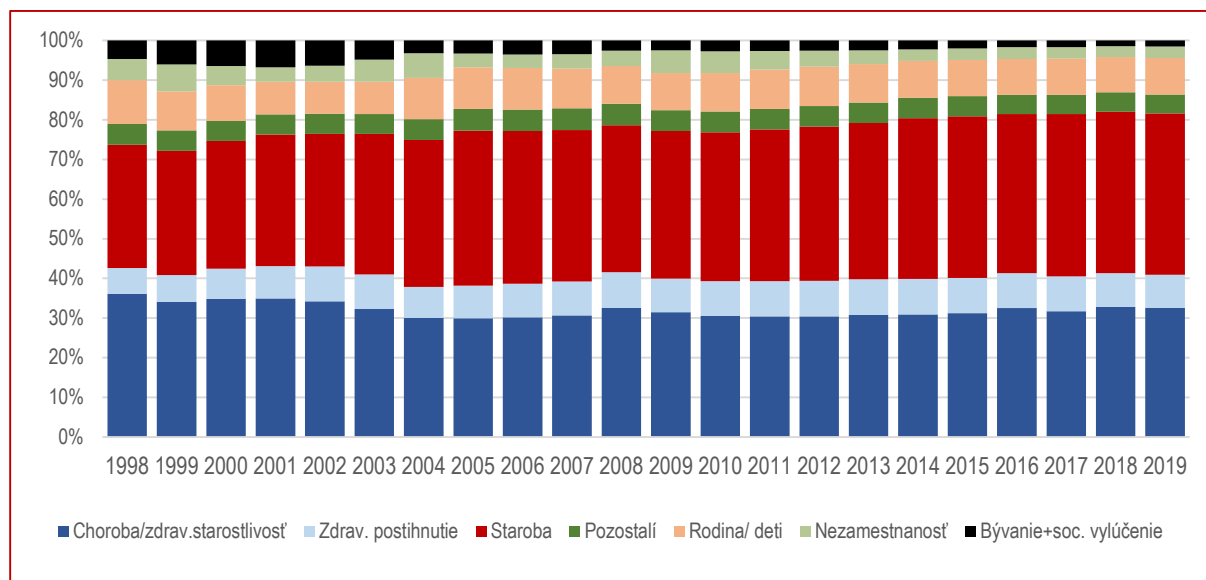
Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Graf 1.6 Výdavky na sociálne dávky v SR podľa typu, 1998 – 2019

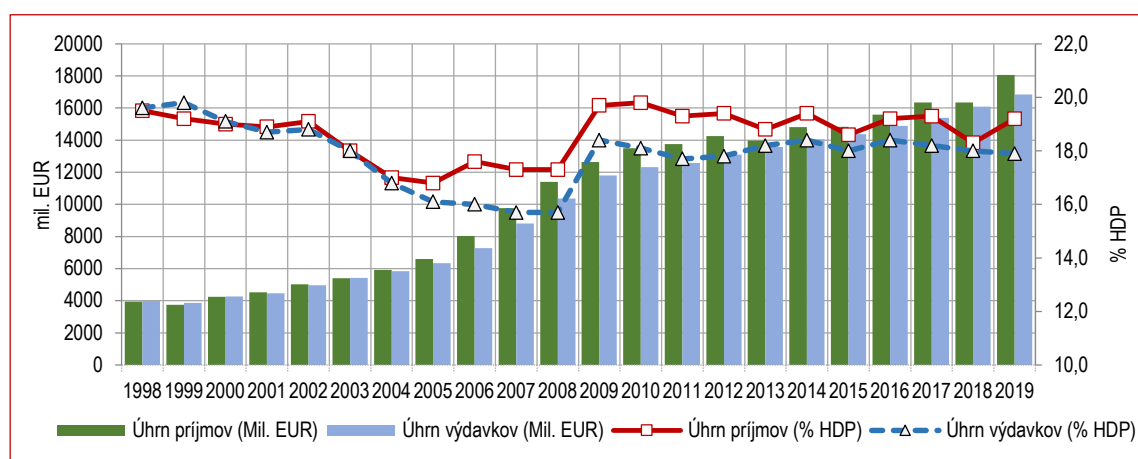
Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Graf 1.7 Štruktúra výdavkov na sociálne dávky v SR podľa účelov, 1998 – 2019

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

Graf 1.8 Príjmy a výdavky v SR na sociálnu ochranu, 1998 – 2019

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

1.2.1 Výdavky na účel choroba/zdravotná starostlivosť v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 1, 4, 7, 8, 10, 12, 13)

Účel choroba/zdravotná starostlivosť pokrýva:

- peňažné dávky, ktoré v plnej výške alebo čiastočne nahradzujú stratu zárobkov počas dočasnej neschopnosti pracovať vzhľadom k nemoci alebo zraneniu (SR: dávky vyplácané zamestnávateľom a z nemocenského, resp. úrazového poistenia),
- zdravotnú starostlivosť poskytovanú v rámci sociálnej ochrany pre udržanie, obnovu alebo zlepšenie zdravia chránených osôb financovanú prevažne zdravotnými poisťovňami.

Platená nemocenská sú dávky vyplácané zamestnávateľom a z nemocenského, resp. úrazového poistenia. Aj platená dovolenka v prípade nemoci alebo úrazu odkázaného člena rodiny (väčšinou nezaopatrené dieťa) je zaradená pod túto položku.

Iné peňažné dávky: rôzne platby chráneným osobám súvisiace s nemocou alebo úrazom.

Lekárska starostlivosť osobitne pokrýva tovary a služby používané pri liečbe, prevencii alebo rehabilitácii:

Zdravotná starostlivosť o hospitalizovaného pacienta: lekárska starostlivosť poskytovaná chráneným osobám počas pobytu v nemocnici, na klinike, v sanatóriu, zariadení poskytujúcom termálnu terapiu alebo v podobnom lekárskom zariadení, vrátane nákladov na stravu a ubytovanie. Za normálnych okolností musí pacient stráviť v zariadení najmenej jednu noc.

Ambulantná zdravotná starostlivosť: lekárska starostlivosť poskytovaná chráneným osobám v ich domovoch (vrátane domovov dôchodcov), v lekárskejších ordináciách alebo v ambulantných oddeleniach nemocníc alebo kliník.

Farmaceutické výrobky: podkategória ambulantnej starostlivosti, obsahuje všetky predpísané, predávané alebo priamo poskytované farmaceutické výrobky pre lekársku starostlivosť; pod tento pojem sú zahrnuté aj krv a plazma.

Iné vecné dávky: iná než lekárska pomoc poskytovaná chorým alebo zraneným ľuďom na pomoc pri denných úkonoch, ako je pomoc v domácnosti alebo v dopravných prostriedkoch.

Náklady na tovary alebo služby, ktoré musí plne hradiť pacient, nie sú zahrnuté do programu sociálnej ochrany.

Tab. 1.5 Výdavky na sociálne dávky na účel choroba/zdravotná starostlivosť v SR, 2019

Ukazovateľ	mil. EUR	% z dávok spolu	EUR na obyv. s.c. 2010	PPS na obyv.	% HDP	Index 2019/2018
Dávky sociálnej ochrany	5 332,4	100,0	843,9	1 346,2	5,7	103,7
Netestované dávky na príjem	5 332,4	100,0	843,9	1 346,2	5,7	103,7
Peňažné dávky	609,1	11,4	96,4	153,8	0,6	119,8
Periodické	605,1	11,3	95,8	152,8	0,6	120,2
Nemocenská	604,3	11,3	95,6	152,6	0,6	120,2
Iné peňažné dávky	0,8	0,0	0,1	0,2	0,0	88,9
Jednorazové	4,0	0,1	0,6	1,0	0,0	85,1
Iné jednorazové dávky	4,0	0,1	0,6	1,0	0,0	85,1
Vecné dávky	4723,3	88,6	747,5	1192,5	5,0	102,0
Ústavná zdrav. starostlivosť	1674,9	31,4	265,1	354,6	1,5	121,3
Priamo poskytnutá	1674,9	31,4	265,1	354,6	1,5	121,3
Refundácia nákladov	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Ambulantná zdrav. starostlivosť	2987,1	56,0	472,8	754,1	3,2	93,6
Priamo poskytnuté liečivá na recepty	1093,8	20,5	173,1	276,1	1,2	103,3
Iné priame poskytnutie	1864,5	35,0	295,1	470,7	2,0	87,9
Refundácia nákladov na liečivá	28,7	0,5	4,6	7,3	0,0	231,1
Iná refundácia nákladov	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	200,0
Iné vecné dávky	31,3	1,1	9,7	15,5	0,1	103,5
Testované dávky na príjem	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Peňažné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

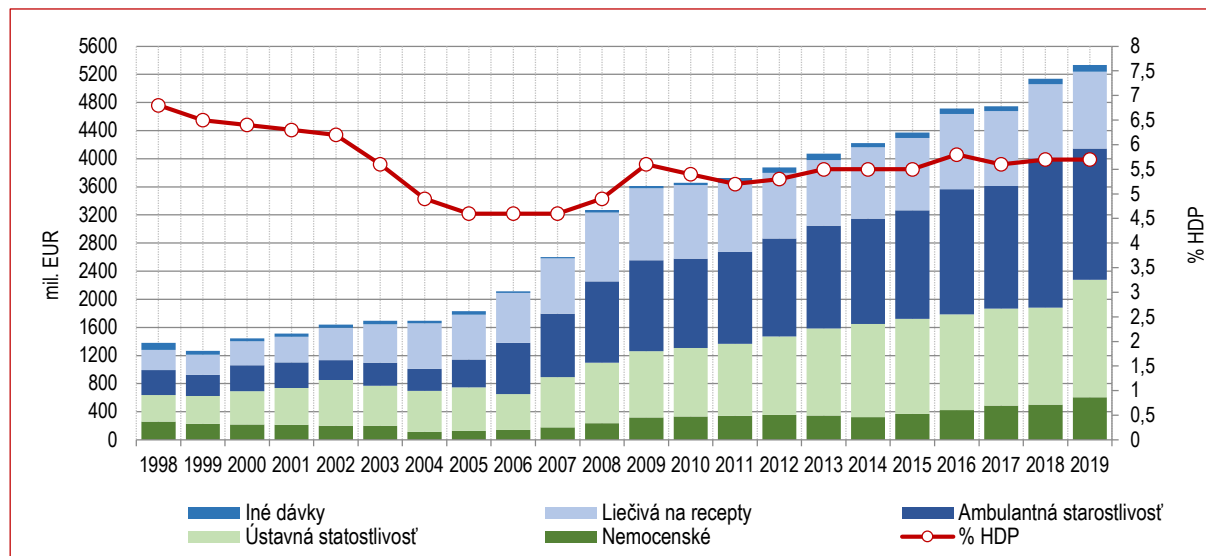
Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Výdavky v roku 2019 na účel choroba/zdravotná starostlivosť dosiahli 5 332,4 mil. eur a medzoročne sa zvýšili o 3,7 %. V roku 2019 sa medzoročne zvýšili výdavky na nemocenské dávky o 20,2 % a výdavky na ústavnú zdravotnú starostlivosť sa zvýšili o 21,3 %.

Do roku 2005 boli výdavky na ústavnú starostlivosť (33,9 %) vyššie ako výdavky na ambulantnú starostlivosť (21,8%). Od roku 2006 sa tento pomer zmenil a výdavky na ambulantnú starostlivosť (34,5 %) prevýšili výdavky na ústavnú starostlivosť (24,5 %). V roku 2019 boli tieto výdavky na podobnej úrovni (31,4 % ústavná resp. 35,0 % ambulantná starostlivosť).

Graf 1.9 Výdavky na sociálne dávky na účel choroba/zdravotná starostlivosť v SR, 1998 – 2019

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

1.2.2 Výdavky na účel zdravotné postihnutie (invalidita) v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 19)

Zdravotné postihnutie je plná alebo čiastočná neschopnosť zapojiť sa do ekonomickej činnosti alebo viesť normálny život vzhľadom k fyzickému alebo mentálnemu poškodeniu, ktoré má s najväčšou pravdepodobnosťou buď trvalý charakter alebo pretrváva po dobu dlhšiu ako je minimálne stanovené.

Účel invalidita pokrýva dávky, ktoré:

- zabezpečujú príjem osobám, ktoré nedosiahli štandardný dôchodkový vek ako je stanovený v referenčnom programe, ktorých schopnosť pracovať a zarábať peniaze je oslabená pod minimálnu úroveň stanovenú ako fyzická a mentálna invalidita,
- zabezpečujú rehabilitačné služby, ktoré sa špeciálne požadujú pre invalidov,
- zabezpečujú invalidom tovary a služby inej než lekárskej starostlivosti.

Invalidný dôchodok: pravidelné platby určené na udržanie alebo podporu príjmov človeka v prípade poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu. Poberateľ invalidného dôchodku nedosiahol zákonný/štandardný dôchodkový vek.

Predčasný dôchodok z dôvodu obmedzenej pracovnej schopnosti: pravidelné platby starším pracovníkom, ktorí odchádzajú do dôchodku pred dosiahnutím zákonného/štandardného dôchodkového veku.

Dávka na starostlivosť: dávka platená invalidným osobám, ktoré potrebujú častú alebo trvalú pomoc, aby mohli platiť osobitné poplatky za starostlivosť (inú než lekársku starostlivosť).

Ekonomická integrácia hendikepovaných: dávky platené invalidným osobám, ak vykonávajú prácu prispôbenú ich stavu zvyčajne v chránenej dielni alebo ak navštevujú kurzy odborného výcviku.

Iné peňažné dávky: pravidelné alebo jednorazové platby, ktoré nespádajú pod vyššie uvedené definície, akou je príležitostná podpora príjmu a podobne.

Bývanie: poskytnutie bývania prípadne stravovania invalidným osobám v príslušných zariadeniach.

Pomoc pri vykonávaní každodenných činností: praktická pomoc poskytovaná invalidným osobám na podporu ich každodenných činností. Do tejto kategórie je zahrnutá domáca pomoc rovnako ako platenie dávky osobe, ktorá sa o invalidného človeka stará.

Rehabilitácia: úhrada špecifických tovarov a služieb (iná než lekárska starostlivosť) a odborný výcvik pre ďalšiu zamestnávateľskú a sociálnu rehabilitáciu invalidných osôb. Tieto služby sa môžu poskytovať v špecializovaných inštitúciách. Tovary a služby môže poskytovať zamestnávateľ, ale keď majú slúžiť hlavne výrobnému procesu v podniku, nemali by sem byť zahrnuté. Lekárska rehabilitácia - napríklad fyzioterapia - je zahrnutá do účelu choroba/zdravotná starostlivosť.

Iné vecné dávky: rôzne služby a tovary poskytované invalidným osobám, aby im umožnili účasť na rekreačných a kultúrnych aktivitách alebo cestovať a/alebo zúčastniť sa spoločenského života, vrátane znížených cien, taríf, cestovného a podobne, ktoré sa poskytujú invalidným osobám vyslovene z dôvodov sociálnej ochrany.

Výdavky na účel zdravotné postihnutie v roku 2019 dosiahli 1 370,5 mil. eur a medziročne sa zvýšili o 3,0 %. V účele zdravotné postihnutie prevládali peňažné dávky financované zo sociálneho poistenia a zo štátneho rozpočtu. V roku 2019 bol podiel výdavkov na invalidný dôchodok 63,1 % a medziročne sa zvýšil o 2,4 %.

Tab. 1.6 Výdavky na sociálne dávky na účel zdravotné postihnutie v SR, 2019

Ukazovateľ	mil. EUR	% z dávok spolu	mil. EUR na obyv. s.c. 2010	PPS na obyv.	% HDP	Index 2019/2018
Dávky sociálnej ochrany	1 370,5	100,0	216,9	346,0	1,5	103,0
Netestované dávky na príjem	1 210,6	88,3	191,6	305,6	1,3	103,1
Peňažné dávky	929,6	67,8	147,1	234,7	1,0	102,7
Periodické	913,5	66,7	144,6	230,6	1,0	102,9
Invalidný dôchodok	864,3	63,1	136,8	218,2	0,9	102,5
Predčasný dôchodok z dôvodu zníženej pracovnej činnosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Príspevok na starostlivosť	1,4	0,1	0,2	0,3	0,0	93,3
Ekonomická integrácia hendikepovaných	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné peňažné periodické dávky	47,9	3,5	7,6	12,1	0,1	112,2
Jednorazové	16,1	1,2	2,5	4,1	0,0	93,6
Príspevok na starostlivosť	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Ekonomická integrácia hendikepovaných	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné peňažné jednorazové dávky	16,1	1,2	2,5	4,1	0,0	93,6
Vecné dávky	281,0	20,5	44,5	71,0	0,3	104,4
Ubytovanie	237,2	17,3	37,5	59,9	0,3	103,4
Pomoc pri vykonávaní každodenných činností	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Rehabilitácia	6,0	0,4	0,9	1,5	0,0	105,3
Iné vecné dávky	37,8	2,8	6,0	9,6	0,0	110,9
Testované dávky na príjem	159,9	11,7	25,3	40,4	0,2	102,4
Peňažné dávky	159,9	11,7	25,3	40,4	0,2	102,4
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

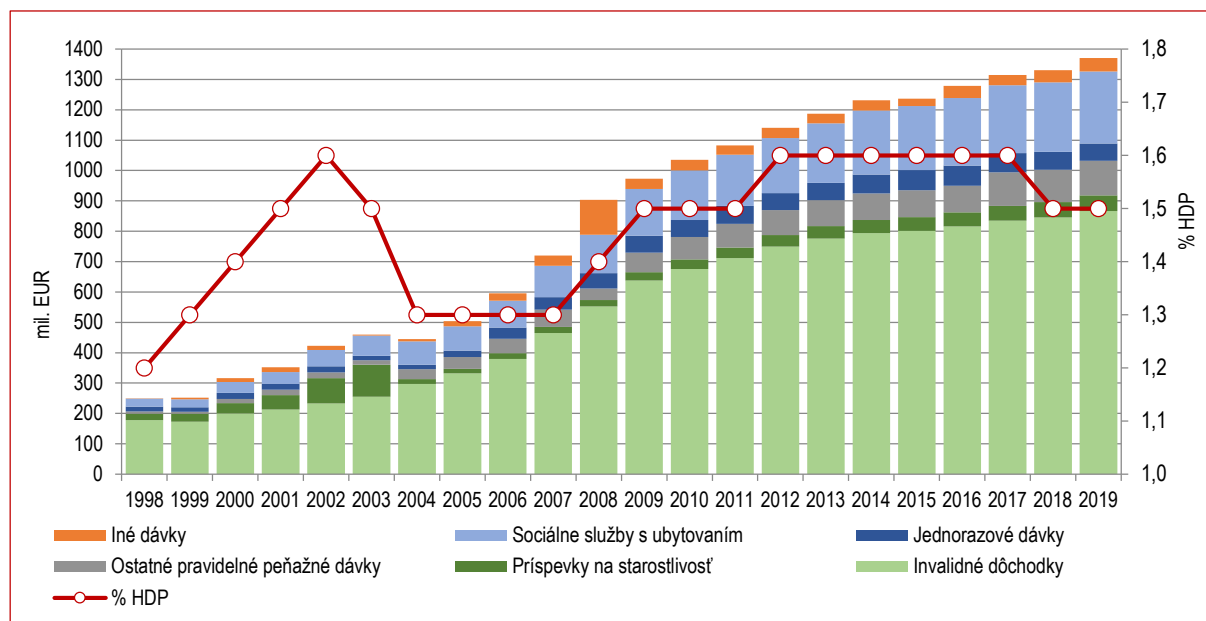
Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Najväčšie výdavky na sociálne dávky na účel zdravotného postihnutia tvoria invalidné dôchodky. V roku 2019 medziročne narástli tieto dôchodky o 2,5 % a tvorili 63,1 % zo všetkých výdavkov na sociálne dávky na účel zdravotného postihnutia.

Podiel výdavkov na účel zdravotného postihnutia predstavoval minimum v roku 1998 (6,5 %) a maximum v rokoch 2008 a 2012 až 2014 (9,0 %) z celkových výdavkov na sociálne dávky.

Čo sa týka týchto výdavkov z hľadiska podielu na HDP sa tento podiel pohybuje v celom sledovanom období (1998 - 2019) od 1,2 % v roku 1998 po 1,6 % v rokoch 2002, 2012 až 2017. V roku 2019 to bolo 1,5 %.

Graf 1.10 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel zdravotné postihnutie, 1998 – 2019

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

1.2.3 Výdavky na účel staroba v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 5, 6, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 18, 20)

Účel staroba pokrýva dávky, ktoré:

- zabezpečujú náhradu príjmu, keď staršia osoba odíde z trhu práce do dôchodku,
- garantujú určitý príjem, keď osoba dosiahla predpísaný vek,
- hradia tovary alebo služby špecificky vyžadované osobnými alebo sociálnymi okolnosťami staršieho človeka.

Starobný dôchodok: pravidelné platby určené k a) zachovaniu príjmu poberateľa určitých profesií po odchode do dôchodku zo zárobkového zamestnania v zákonom/štandardnom veku alebo b) podpore príjmu starších osôb.

Očakávaný starobný dôchodok: pravidelné platby určené k zachovaniu príjmu užívateľa dávok, ktorý odíde do dôchodku pred dosiahnutím zákonného/štandardného veku, ako je to stanovené v príslušnom programe. K tomuto môže dôjsť so znížením alebo bez zníženia vypočítanej hodnoty starobného dôchodku.

Čiastočný dôchodok: pravidelná platba časti plného starobného dôchodku starším pracujúcim, ktorí aj naďalej pracujú, ale skracujú svoju pracovnú dobu, alebo ktorých príjem z profesionálnej aktivity je pod stanoveným stropom.

Prídavok na starostlivosť: dávka platená starším ľuďom, ktorí potrebujú častú alebo stálu pomoc na uhradenie osobitných výdavkov (na inú než lekársku starostlivosť).

Iné peňažné dávky: periodické alebo jednorazové dávky platené po odchode do dôchodku alebo kvôli starobe, ktoré nespádajú pod žiadnu z hore uvedených definícií, ako sú kapitálové čiastky platené osobám nespĺňajúcim celkom požiadavky na pravidelný starobný dôchodok, alebo tým, ktorí sa zúčastnili programu založeného len k úhrade kapitálu pri odchode do dôchodku.

Bývanie: úhrada ubytovania a niekedy stravovania osobám v dôchodku buď v špecializovaných zariadeniach (domovy dôchodcov, opatrovateľské domy), alebo tým, ktorí zostali s rodinou.

Podpora pri vykonávaní každodennej činnosti: praktická pomoc poskytovaná starým ľuďom pri vykonávaní ich každodennej činnosti. Do tejto kategórie je zahrnutá aj domáca pomoc, rovnako ako vyplácanie podpory osobe, ktorá sa stará o staršiu osobu.

Iné vecné dávky: rôzne tovary a služby pre dôchodcov, ktoré im umožnia účasť na rekreačných a kultúrnych aktivitách, cestovanie a/alebo účasť na spoločenskom živote. Toto zahŕňa zníženie cien, taríf a cestovného pre starobných dôchodcov, ktoré sa výlučne poskytujú na sociálnu ochranu.

Tab. 1.7 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel staroba, 2019

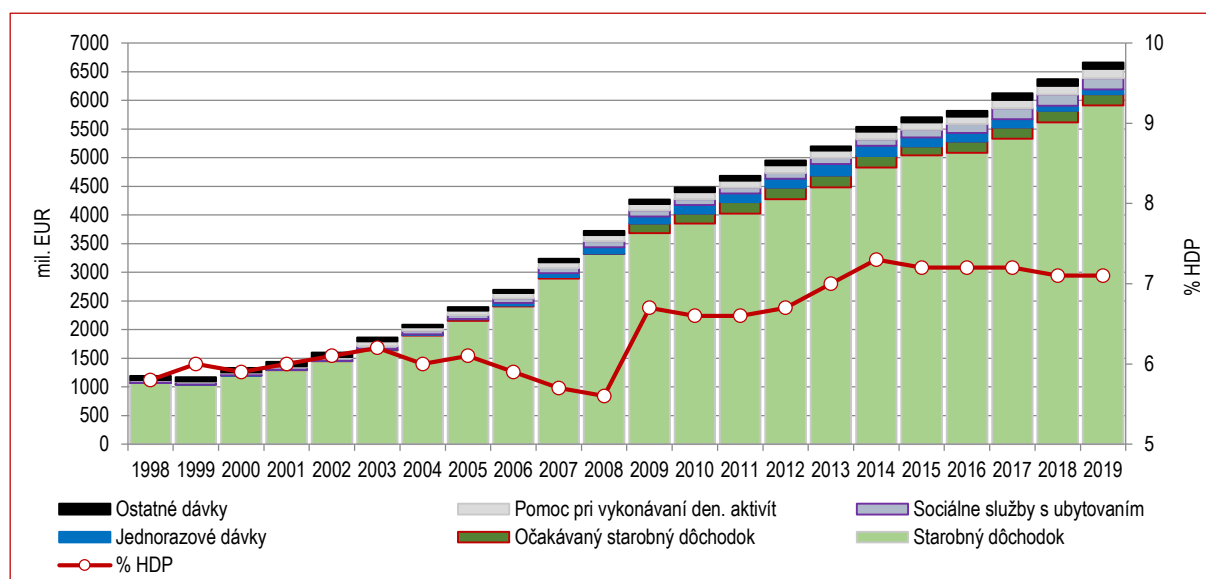
Ukazovateľ	mil. EUR	% z dávok spolu	EUR na obyv. s.c.2010	PPS na obyv.	% HDP	Index 2019/2018
Dávky sociálnej ochrany	6 660,1	100,0	1 054,1	1 681,4	7,1	104,6
Netestované dávky na príjem	6 495,1	97,5	1 027,9	1 639,8	6,9	104,6
Peňažné dávky	6 229,8	93,5	986,0	1 572,8	6,6	104,8
Periodické	6 142,8	92,2	972,2	1 550,8	6,5	105,0
Starobný dôchodok	5 909,5	88,7	935,3	1 491,9	6,3	105,3
Očakávaný starobný dôchodok	192,7	2,9	30,5	48,7	0,2	95,1
Čiastočný dôchodok	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Prídavok na starostlivosť	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné peňažné periodické dávky	40,5	0,6	6,4	10,2	0,0	104,4
Jednorazové	87,1	1,3	13,8	22,0	0,1	95,2
Iné jednorazové dávky	87,1	1,3	13,8	22,0	0,1	95,2
Vecné dávky	265,2	4,0	42,0	67,0	0,3	100,8
Ubytovanie	194,2	2,9	30,7	49,0	0,2	101,8
Pomoc pri vykonávaní každodenných činností	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné vecné dávky	71,1	1,1	11,3	17,9	0,1	98,5
Testované dávky na príjem	165,0	2,5	26,1	41,7	0,2	102,8
Peňažné dávky	4,8	0,1	0,8	1,2	0,0	102,1
Vecné dávky/Pomoc pri vykonávaní každodenných činností	160,3	2,4	25,4	40,5	0,2	102,8

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Výdavky na účel **staroba** v roku 2019 dosiahli 6 660,1 mil. eur a medziročne sa zvýšili o 4,6 %. V roku 2019 sa medziročne zvýšili výdavky na starobný dôchodok o 5,3 %. V účele staroba prevládali peňažné dávky financované zo sociálneho poistenia a sociálneho zabezpečenia silových rezortov. V roku 2019 bol podiel výdavkov na starobný dôchodok 88,7 %. Podiel výdavkov na domovy dôchodcov (ubytovanie) tvoril 2,9 %.

Výdavky na dávky na účel staroba sa pohybovali od 31,1 % (1998) až po 40,9 % (2017). Za posledné dva roky (2018-2019) boli výdavky na starobu na úrovni 40,7 % zo všetkých výdavkov.

Graf 1.11 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel staroba, 1998 – 2019

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

1.2.4 Výdavky na účel pozostalí v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 5, 10, 11, 13, 18, 19, 20)

Účel pozostalí zahŕňa dávky, ktoré:

- poskytujú dočasný alebo stály príjem osobám, ktoré utrpeli stratu manžela/manželky alebo pokrvného príbuzného obvykle vtedy, keď tento predstavoval pre užívateľa hlavného žiteľa,
- kompenzujú pozostalým náklady na pohreb alebo ťažkosti spôsobené úmrtím člena rodiny,
- poskytujú tovary a služby oprávneným pozostalým.

Vdovský/vdovecký alebo sirotsky dôchodok: pravidelné platby osobám, ktorých nárok vyplýva z ich vzťahu k zosnulému chránenému týmto programom (vdovy, vdovci, siroty a podobne).

Finančná podpora pri úmrtí: jednorazová platba tomu, ktorého nárok vyplýva z jeho vzťahu k zosnulému (vdovy, vdovci, siroty a podobne).

Iné peňažné dávky: iné periodické alebo jednorazové platby poskytované pozostalému na základe odvodeného práva.

Výdavky na pohreb: čiastky platené na výdavky za pohreb, pochovanie (alebo iné uloženie pozostatkov) zosnulej osoby chránenej programom. Táto dávka je spravidla poskytovaná osobám, ktoré hradia tieto náklady.

Iné vecné dávky: rôzne tovary a služby poskytované pozostalým, aby sa mohli zúčastniť spoločenského života.

Tab. 1.8 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel pozostalí, 2019

Ukazovateľ	mil. EUR	% z dávok spolu	EUR na obyv. s. c. 2010	PPS na obyv.	% HDP	Index 2019/2018
Dávky sociálnej ochrany	771,5	100,0	122,1	194,8	0,8	99,4
Netestované dávky na príjem	766,5	99,4	121,3	193,5	0,8	99,4
Peňažné dávky	762,5	98,8	120,7	192,5	0,8	99,4
Periodické	750,7	97,3	118,8	189,5	0,8	99,2
Dôchodky pozostalých	750,0	97,2	118,7	189,3	0,8	99,2
Iné peňažné periodické dávky	0,7	0,1	0,1	0,2	0,0	87,5
Jednorazové	11,7	1,5	1,9	3,0	0,0	114,7
Finančná podpora pri úmrtí	0,5	0,1	0,1	0,1	0,0	100,0
Iné jednorazové dávky	11,2	1,5	1,8	2,8	0,0	115,5
Vecné dávky	4,1	0,5	0,7	1,0	0,0	100,0
Náklady na pohreb	4,1	0,5	0,7	1,0	0,0	100,0
Iné vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Testované dávky na príjem	5,0	0,6	0,8	1,3	0,0	102,0
Peňažné dávky	5,0	0,6	0,8	1,3	0,0	102,0
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

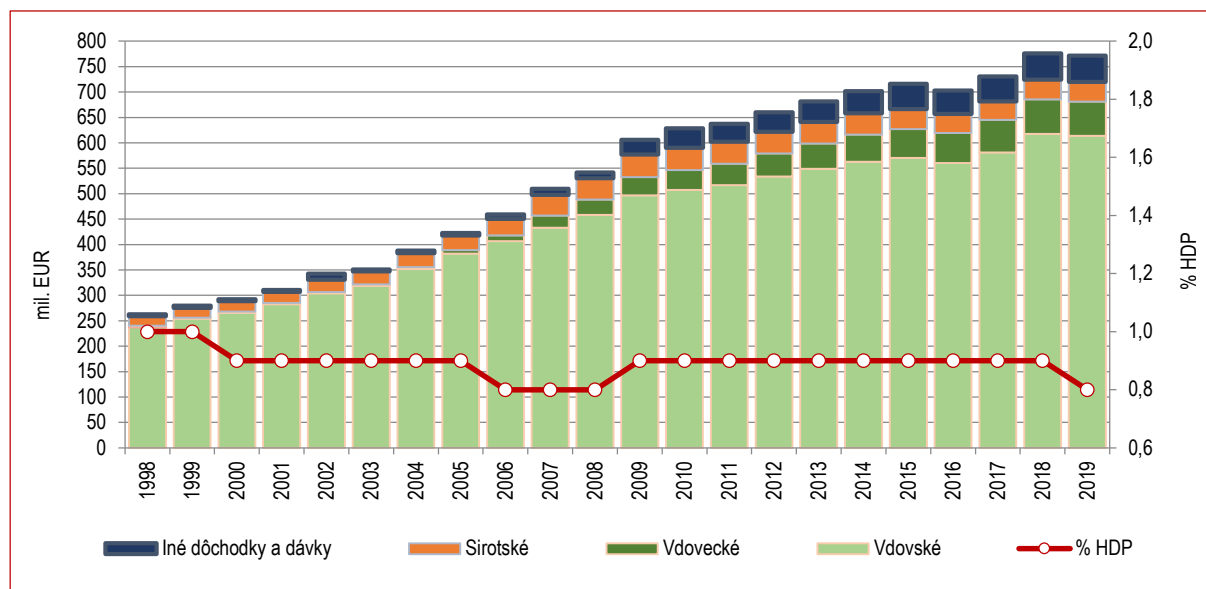
Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

Výdavky na účel **pozostalí** v roku 2019 dosiahli 771,5 mil. eur a medzoročne klesli o 0,6 %. V účele pozostalí prevládali peňažné dávky financované zo sociálneho poistenia a štátneho rozpočtu. V roku 2019 bol podiel výdavkov na pozostalostné dôchodky 97,2 % (sólo a v súbehu dôchodky vdovské vdovecké, sirotské a výsluhové).

Dávky na účel pozostalí tvorili v rámci celkových výdavkov na dávky sociálnej ochrany najmenší podiel v rokoch 2016 a 2017 (4,7 %) a najväčší v rokoch 2005 a 2007 (5,5 %).

Dávky sociálnej ochrany na účel pozostalí sa na HDP podieľajú v rozpätí od 0,8 % po 1,0 %.

Graf 1.12 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel pozostalí, 1998 – 2019

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

1.2.5 Výdavky na účel rodina/deti v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 1, 5, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 23)

Účel rodina/deti zahŕňa dávky, ktoré:

- poskytujú finančnú podporu domácnostiam na výchovu detí,
- poskytujú finančnú pomoc osobám, ktoré podporujú iných príbuzných než sú deti,
- poskytujú sociálne služby špeciálne určené na pomoc a ochranu rodiny, najmä detí.

Dávka na udržanie príjmu v prípade narodenia dieťaťa: platby jednorazové alebo závislé od zárobku určené na kompenzáciu chránenej osoby za stratu zárobku vzhľadom k neprítomnosti v práci v súvislosti s narodením dieťaťa na obdobie pred a/alebo po pôrode alebo v súvislosti s adopciou. Dávku možno vyplácať aj otcovi.

Podpora pri narodení: dávky zvyčajne platené ako jednorazová suma alebo v splátkach v prípade narodenia dieťaťa alebo adopcie.

Dávka na materskú dovolenku: dávka platená buď matke alebo otcovi v prípade prerušenia zamestnania alebo obmedzenia pracovnej doby v záujme umožniť výchovu dieťaťa zvyčajne v nízkom veku.

Rodinný alebo detský prídavok: pravidelné platby členovi domácnosti s nezaopatrenými deťmi, ktoré majú pomôcť s nákladmi na výchovu detí.

Iné peňažné dávky: dávky platené nezávisle od rodinných prídavkov na podporu domácností a pomoc pri úhrade špecifických nákladov, ako sú náklady vznikajúce zo špecifických potrieb rodín s osamelým rodičom alebo rodín s hendikepovanými deťmi.

Detská denná starostlivosť: prístrešie a strava poskytované deťom predškolského veku počas dňa alebo časti dňa. Vekový limit pre dieťa predškolského veku je definovaný v národnej legislatíve. Sem je zahrnutá aj finančná pomoc pre platenie zdravotnej sestry, ktorá dohliada na deti počas dňa.

Bývanie: prístrešok a strava poskytované deťom a rodinám na permanentnom základe (ako sú opatrovateľské ústavy a pestúnske rodiny).

Domáca pomoc: tovary a služby poskytované doma deťom a/alebo tým, ktorí sa o nich starajú.

Iné vecné dávky: rôzne tovary a služby poskytované rodinám, mladým ľuďom alebo deťom (centrá voľného času), vrátane zníženia cien, taríf, cestovného atď. pre deti alebo veľké rodiny, ktoré sa vyslovne poskytujú na sociálnu ochranu.

Tab. 1.9 Výdavky na sociálne dávky na účel rodina/deti, 2019

Ukazovateľ	mil. EUR	% z dávok spolu	EUR na obyv.(s.c.2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2019/2018
Dávky sociálnej ochrany	1 514,8	100,0	239,8	382,4	1,6	109,7
Netestované dávky na príjem	1 498,3	98,9	237,1	378,3	1,6	109,8
Peňažné dávky	1 337,8	88,3	211,7	337,7	1,4	110,7
Periodické	1 290,5	85,2	204,2	325,8	1,4	110,9
Dávka na udržanie príjmu v prípade narodenia dieťaťa	301,7	19,9	47,7	76,2	0,3	161,5
Dávka na rodičovskú dovolenku	372,6	24,6	59,0	94,1	0,4	101,0
Rodinné alebo detské prídavky*	601,8	39,7	95,2	151,9	0,6	101,4
Iné peňažné periodické dávky	14,5	1,0	2,3	3,7	0,0	96,7
Jednorazové	47,3	3,1	7,5	11,9	0,1	105,1
Finančná podpora pri narodení	46,1	3,0	7,3	11,7	0,0	104,8
Dávka na rodičovskú dovolenku	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné jednorazové dávky	1,1	0,1	0,2	0,3	0,0	110,0
Vecné dávky	160,6	10,6	25,4	40,5	0,2	102,9
Denná starostlivosť o dieťa	43,0	2,8	6,8	10,9	0,0	107,5
Ubytovanie	81,8	5,4	13,0	20,7	0,1	98,4
Pomoc v domácnosti	2,9	0,2	0,5	0,7	0,0	120,8
Iné vecné dávky	32,8	2,2	5,2	8,3	0,0	107,2
Testované dávky na príjem	16,5	1,1	2,6	4,2	0,0	103,1
Peňažné dávky	16,5	1,1	2,6	4,2	0,0	103,1
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

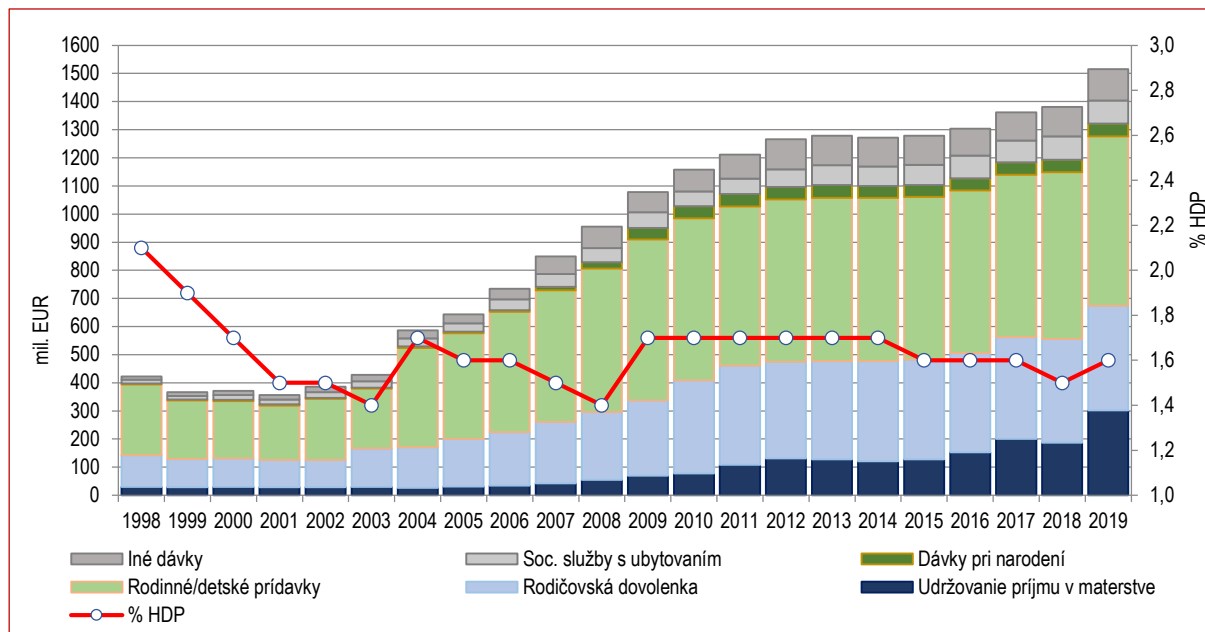
*vrátane daňového bonusu na dieťa

Výdavky na účel rodina/deti v roku 2019 dosiahli 1 514,8 mil. eur (1,6 % HDP). Medziročne sa výdavky zvýšili o 9,7 %.

V roku 2019 bol podiel výdavkov na rodinné prídavky (vrátane daňového bonusu na dieťa) 39,7 %, na rodičovskú dovolenku (rodičovský príspevok) 24,6 % a na jednorazovú finančnú podporu pri narodení dieťaťa 3,0 %. Z vecných dávok výdavky na ubytovanie (detské domovy a iné sociálne zariadenia pre matky s deťmi) tvorili 5,4 %. Do výdavkov na dennú starostlivosť boli zaradené aj výdavky obcí na jasle a škôlky (2,8 %).

Graf 1.13 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel rodina/ deti, 1998 – 2019

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

1.2.6 Výdavky na účel nezamestnanosť v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 3, 7, 8, 13, 16, 18, 21)

Účel nezamestnanosť zahŕňa dávky, ktoré:

- nahradzujú celkom alebo sčasti príjem, o ktorý pracovník prišiel v súvislosti so stratou zárobkovej činnosti,
- poskytujú minimálne životné prostriedky alebo príjem osobám, ktoré vstupujú alebo sa vracajú na pracovný trh,
- kompenzujú stratu zárobkov vo vzťahu k čiastočnej nezamestnanosti,
- nahradzujú celkom alebo čiastočne príjem, o ktorý prichádza starší pracovník odchodom zo zárobkovej činnosti do dôchodku dosiahnutím zákonom stanoveného veku odchodu do dôchodku kvôli znižovaniu pracovných miest z ekonomických dôvodov,
- prispievajú na náklady na zaškolenie alebo rekvalifikáciu osôb, ktoré si hľadajú zamestnanie,
- pomáhajú nezamestnaným osobám uhradiť cestovné alebo presťahovanie kvôli získaniu zamestnania,
- poskytujú pomoc a úľavu pri úhrade príslušných tovarov a služieb.

Účel nezamestnanosť obsahuje predovšetkým pasívne opatrenia trhu práce.

Plné dávky v nezamestnanosti: dávky kompenzujúce stratu zárobku vtedy, keď je osoba spôsobilá pracovať a je práceschopná, ale nemôže si nájsť vhodné zamestnanie, vrátane osôb, ktoré predtým neboli zamestnané.

Čiastočné dávky v nezamestnanosti: dávky kompenzujúce stratu mzdy alebo platu vzhľadom k formálnej dohode o zamestnaní na skrátený pracovný úväzok a/alebo sporadické pracovné rozpisy bez ohľadu na ich príčinu (podnikateľská recesia alebo spomalenie rozvoja podnikania, zlyhanie vybavenia, klimatické podmienky, nehody a tak ďalej) a keď vzťah zamestnávateľ/zamestnanec pokračuje.

Dávky pre predčasný odchod do dôchodku z dôvodov trhu práce: periodické platby starším pracujúcim odchádzajúcim do dôchodku pred dosiahnutím zákonného/ štandardného dôchodkového veku vzhľadom k nezamestnanosti alebo k obmedzeniu práce spôsobenému ekonomickými opatreniami, akými sú reštrukturalizácia priemyselného odvetvia alebo podniku. Tieto platby zvyčajne zanikajú, keď užívateľ získa nárok na starobný dôchodok.

Prídavok na odborný výcvik: platby z fondov sociálneho zabezpečenia alebo verejných úradov pre cieľové skupiny ekonomicky aktívnych osôb, ktoré sa zúčastňujú vzdelávacích programov, ktorých cieľom je rozvinúť ich potenciál pre zamestnanosť.

Kompenzácia za nadbytočnosť: kapitálové čiastky platené zamestnancom, ktorí prišli o prácu nie vlastnou chybou v takom podniku, ktorý zanecháva alebo obmedzuje svoje aktivity.

Iné peňažné dávky: iná finančná podpora, najmä platby dlhodobo nezamestnaným, akými sú štartovacie stimuly formou vyplácania dávky v nezamestnanosti.

Mobilita a presťahovanie: platby z fondov sociálneho zabezpečenia alebo verejných úradov pre nezamestnané osoby na podporu ich prechodu do ďalšej lokality ich zamestnania v záujme hľadania alebo získania práce.

Odborný výcvik: platby z fondov sociálneho zabezpečenia alebo verejných úradov inštitúciám, ktoré poskytujú odborný výcvik ľuďom bez práce alebo s rizikom straty práce v krátkom čase, aby rozvinuli svoj potenciál pre ďalšie zamestnanie.

Služby na umiestnenie a pomoc pri hľadaní zamestnania pokrývajú sprostredkovanie, informácie a služby profesijného vedenia poskytované agentúrami na pracovné zaradenie/zamestnanosť.

Iné vecné dávky: vecné dávky inde neklasifikované, akými je poskytnutie bývania, jedla alebo šatstva alebo podobná podpora nezamestnaným osobám a ich rodinám, vrátane zníženia cien, taríf, cestovného atď. pre nezamestnané osoby.

V účele nezamestnanosť prevládali peňažné dávky financované zo sociálneho poistenia, najmä dávky v nezamestnanosti (45,6 %), odstupné platené zamestnávateľmi (27,5 %) a predčasný dôchodok (18,9 %).

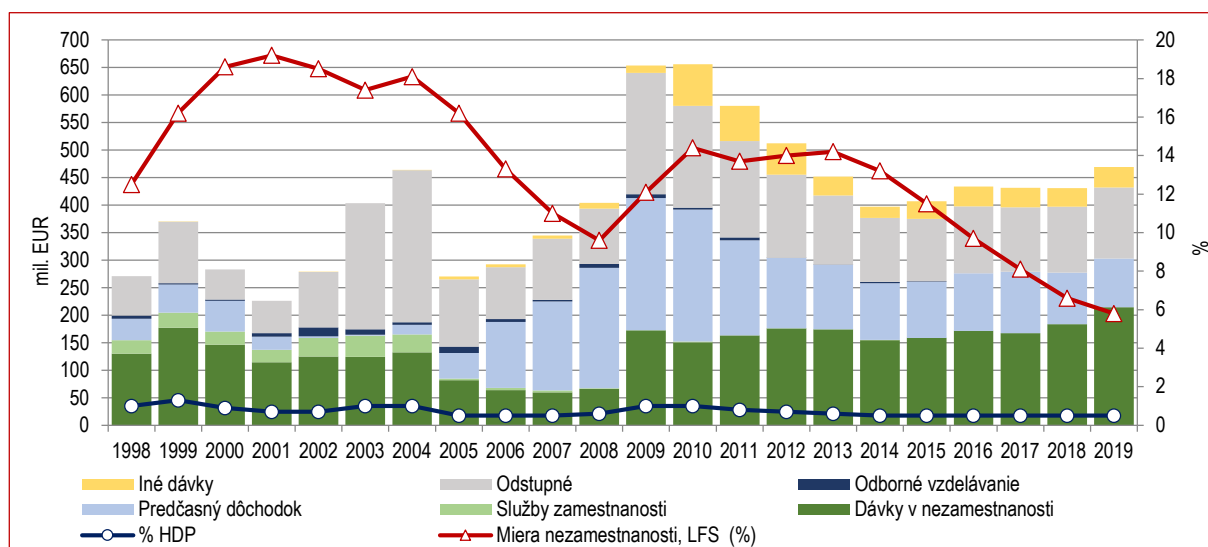
Tab. 1.10 Výdavky na sociálne dávky na účel nezamestnanosť v SR, 2019

Ukazovateľ	mil. EUR	% z dávok spolu	EUR na obyv.(s.c.2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2019/2018
Dávky sociálnej ochrany	469,3	100,0	74,3	118,5	0,5	108,9
Netestované dávky na príjem	468,3	99,8	74,1	118,2	0,5	108,9
Peňažné dávky	464,6	99,0	73,5	117,3	0,5	108,9
Periodické	322,8	68,8	51,1	81,5	0,3	109,1
Plná dávka v nezamestnanosti	214,2	45,6	33,9	54,1	0,2	116,6
Čiastočná dávka v nezamestnanosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Predčasný odchod do dôchodku z dôvodov trhu práce	88,6	18,9	14,0	22,4	0,1	94,5
Príspevok na odborný výcvik	11,5	2,4	1,8	2,9	0,0	113,2
Iné peňažné periodické dávky	8,6	1,8	1,4	2,2	0,0	105,3
Jednorazové	141,7	30,2	22,4	35,8	0,2	108,3
Príspevok na odborný výcvik	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Kompenzácia pri nadbytočnosti	129,0	27,5	20,4	32,6	0,1	107,8
Iné jednorazové dávky	12,7	2,7	2,0	3,2	0,0	113,0
Vecné dávky	3,8	0,8	0,6	1,0	0,0	113,9
Mobilita a znovuzaradenie	2,9	0,6	0,5	0,7	0,0	117,7
Odborný výcvik	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Služby zamestnanosti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné vecné dávky	0,9	0,2	0,1	0,2	0,0	103,4
Testované dávky	1,0	0,2	0,2	0,2	0,0	105,5
Peňažné dávky	1,0	0,2	0,2	0,2	0,0	105,5
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Výdavky na účel **nezamestnanosť** v roku 2019 dosiahli 469,3 mil. eur a v porovnaní s rokom 1998 sa zvýšili približne dvojnásobne (206,6 mil. eur). Najvyšší podiel z HDP tvorili výdavky na tento účel v roku 1999 (1,3 %), najnižší v rokoch 2005 – 2007(0,5%) a 2014 - 2019 (0,5 %). Legislatívnymi zmenami bol predčasný dôchodok v roku 2002 zrušený a znova obnovený od roku 2004. Výkyvy výdavkov na dávku v nezamestnanosti v sledovanom období boli závislé od legislatívnych zmien podmienok nároku na dávku, ich vymeriavacích základov a počtu poberateľov. Podiel odstupného, ktoré vyplátili zamestnávatelia svojim zamestnancom, bol najvyšší v roku 2004 (59,7 %) a najnižší v roku 2000 (19,4 %). Od roku 2015 do roku 2019 je podiel odstupného takmer 28%. Výdavky na služby zamestnanosti poskytované úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny boli od roku 2005 zahrnuté do administratívnych výdavkov programu sociálnej ochrany č. 21 (Politiky trhu práce).

Graf 1.14 Výdavky na sociálne dávky na účel nezamestnanosť a miera nezamestnanosti v SR, 1998 – 2019

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

1.2.7 Výdavky na účely bývanie a sociálne vylúčenie v SR (Programy sociálnej ochrany č.: 5, 6, 7, 8, 9, 12, 15)

Cieľom dávok v **účele bývanie** je pomôcť domácnostiam hradiť náklady na bývanie. Dôležitým kritériom pre definovanie rozsahu účelu bývanie je existencia testovania na príjem oprávňujúceho k dávke.

Dokonca aj keď sú dávky na bývanie vyplácané v hotovosti ako doplnok ku starobnému dôchodku alebo k dávkam minimálne zaručeného príjmu, v účele bývanie sú tieto klasifikované ako vecné dávky.

Dávka nájomného: bežný prevod po testovaní na príjem pridelený nájomníkovi verejným úradom dočasne alebo na dlhodobé báze, aby sa mu pomohlo s nákladmi na nájom.

Sociálne bývanie: podkategória dávky nájomného. Strata príjmu nájomného z dôvodu súčasného zavedenia nekomerčného nájomného. Pridelenie bývania za nekomerčné nájomné sa musí stanoviť po preskúmaní príjmov a/alebo majetku domácnosti.

Dávka vlastníkom - nájomcom: bežný prevod po testovaní na príjem pridelený verejným úradom vlastníkom, resp. nájomcom pre zmiernenie ich súčasných nákladov na bývanie (v praxi často pomoc pri platení hypoték a/alebo úroku). Všetky kapitálové prevody (osobitne investičné granty) sú vylúčené.

Pojem sociálneho vylúčenia je viacrozmerný: týka sa predovšetkým nedostatočnej úrovne príjmov (chudoba), ale aj nestabilnej situácie v oblasti zdravia, vzdelania a zamestnanosti.

Tento účel sa vzťahuje k „sociálne vylúčeným“ alebo k „tým, ktorí sú vystavení riziku sociálneho vylúčenia“. Všeobecne možno cieľové skupiny identifikovať (okrem iného) ako chudobných ľudí, migrantov, utečencov, narkomanov a alkoholikov, obeť násilnej kriminality.

Podpora príjmu: pravidelné platby osobám s nedostatočnými zdrojmi. Podmienky pre nárok môžu byť spojené nielen s osobnými zdrojmi, ale aj s národnosťou, miestom bydliska, vekom, pracovnou schopnosťou a rodinným stavom. Vyplácanie dávky môže mať obmedzené alebo neobmedzené trvanie; môže byť vyplácaná jednotlivcovi alebo rodine a poskytovaná ústrednou štátnou správou alebo miestnou samosprávou.

Iné peňažné dávky: podpora chudobných a ohrozených ľudí. Tieto dávky môžu vyplácať súkromné neziskové organizácie.

Bývanie: prístrešie a strava poskytovaná chudobným alebo ohrozeným ľuďom, keď tieto služby nemožno klasifikovať pod iným účelom. Môže ísť o krátkodobú pomoc v zberných strediskách, útulkoch atď. alebo na pravidelnejšej báze v špeciálnych zariadeniach, penziónoch, prijímacích rodinách a tak ďalej.

Rehabilitácia alkoholikov a narkomanov: liečenie závislosti na alkohole a drogách zamerané na rekonštrukciu spoločenského života závislých, urobiť z nich ľudí schopných samostatného života.

Iné vecné dávky: základné služby a tovary na pomoc ohrozeným ľuďom, ako je poradenská služba, denný prístrešok, pomoc pri vykonávaní každodenných povinností, strava, oblečenie, palivo atď. Sem sa tiež zahŕňa právna pomoc poskytovaná pri testovaní na príjem.

Výdavky na účely **bývanie a sociálne vylúčenie** v roku 2019 dosiahli 248,7 mil. eur (0,2 % z HDP).

V účeloch bývanie a sociálne vylúčenie prevládala najmä testovaná pravidelná peňažná dávka podpora príjmu (pomoc v hmotnej núdzi s podielom 77,7 % z účelu sociálne vylúčenie a 64,5 % z účelu bývanie a sociálne vylúčenie) financovaná zo štátneho rozpočtu.

Tab. 1.11 Výdavky na sociálne dávky v SR na účel bývanie, 2019

Ukazovateľ	mil. EUR	% z dávok spolu	EUR na obyv.(s.c. 2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2019/2018
Dávky sociálnej ochrany na účel bývanie	42,4	100,0	6,7	10,7	0,0	90,8
Testované dávky na príjem	42,4	100,0	6,7	10,7	0,0	90,8
Vecné dávky	42,4	100,0	6,7	10,7	0,0	90,8
Dávka na zabezpečenie ubytovania¹⁾	8,8	20,8	6,7	10,7	0,0	60,7
Sociálne bývanie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iná dávka pre zabezpečenie ubytovania	8,8	20,8	0,0	0,0	0,0	60,7
Dávky pre vlastníkov-nájomníkov	33,6	79,2	1,4	2,2	0,0	104,7

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS, 1) údaje sú čiastočne zahnuté aj vo funkcii sociálne vylúčenie

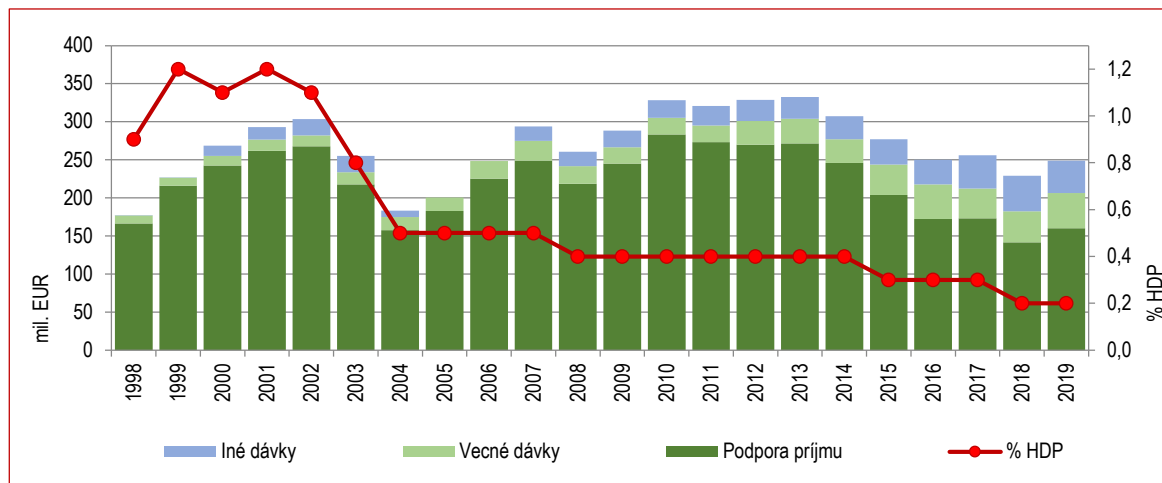
Tab. 1.12 Výdavky na sociálne dávky na účel sociálne vylúčenie v SR, 2019

Ukazovateľ	mil. EUR	% z dávok spolu	EUR na obyv.(s.c. 2010)	PPS na obyv.	% HDP	Index 2019/2018
Dávky sociálnej ochrany na účel sociálne vylúčenie	206,3	100,0	32,6	52,1	0,2	113,2
Netestované dávky na príjem	46,0	22,3	7,3	11,6	0,0	113,0
Peňažné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Periodické	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Podpora príjmu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné peňažné periodické dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Jednorazové	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Iné peňažné jednorazové dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x
Vecné dávky	46,0	22,3	7,3	11,6	0,0	113,0
Ubytovanie	12,9	6,3	2,0	3,3	0,0	115,2
Rehabilitácia alkoholikov a narkomanov	1,5	0,7	0,2	0,4	0,0	125,0
Iné vecné dávky	31,6	15,3	5,0	8,0	0,0	111,7
Testované dávky	160,3	77,7	25,4	40,5	0,2	113,3
Peňažné dávky	160,3	77,7	25,4	40,5	0,2	113,3
Vecné dávky	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	x

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS

Podiel výdavkov na účely bývanie a sociálne vylúčenie z celkových výdavkov na sociálne dávky sa pohyboval od 1,5 % v rokoch 2018 a 2019 do 6,8 % v roku 2001.

Graf 1.15 Výdavky na sociálne dávky na účely bývanie a sociálne vylúčenie v SR, 1998 – 2019

Zdroj: ŠÚ SR – ESSPROS, * od roku 2007 vrátane štátneho príspevku pre mladých

2. Výdavky na dôchodky v SR (Programy sociálnej ochrany č. 5, 11, 13, 18, 19, 20, 22)

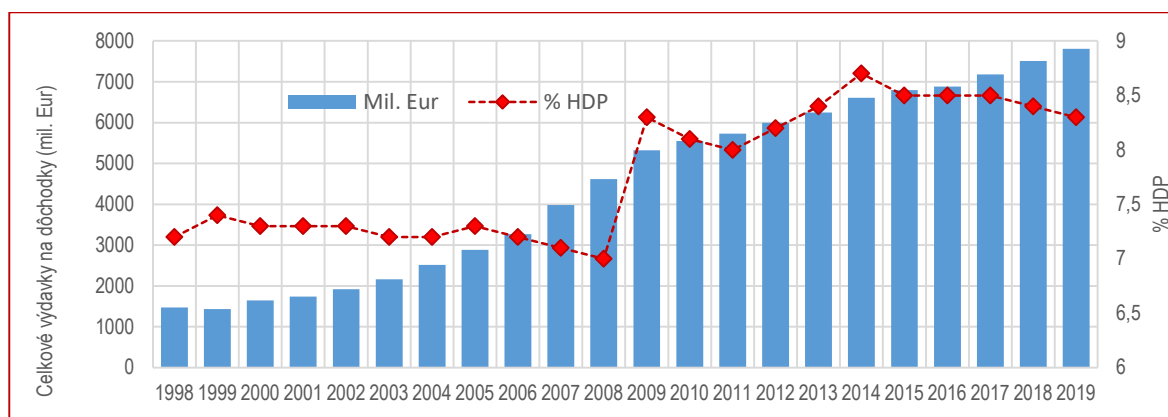
Dôchodok je vo všeobecnosti pravidelná peňažná dávka vyplácaná za účelom udržania alebo podpory príjmu dôchodcu. Nárok na dôchodok je viazaný na podmienku, že poberateľ predtým platil sociálne odvody do poisťných dôchodkových fondov (resp. dane) v presne stanovenom minimálnom období a výške. Metodika ESSPROS stanovuje 7 kategórií dôchodkov v nasledovných účeloch:

- zdravotné postihnutie (invalidný dôchodok a predčasný dôchodok v dôsledku zníženej pracovnej schopnosti),
- staroba (starobný dôchodok, predpokladaný predčasný starobný dôchodok, čiastočný starobný dôchodok),
- pozostalí (pozostalostný dôchodok: vdovský, vdovecký a sirotsky),
- nezamestnanosť (predčasný dôchodok z dôvodu situácie na trhu práce).

Každá zo 7 dôchodkových kategórií sa ďalej rozdeľuje do dvoch podkategórií, t. j. netestované a testované dôchodky. Dôchodky a dôchodkové dávky sa vyplácajú najmä v účeloch staroba, pozostalí, zdravotné postihnutie a čiastočne aj v účele nezamestnanosť.

Dôchodkové sociálne dávky sú iné sociálne dávky ako dôchodky vyplácané poberateľom dôchodkov, (napr. jednorazové peňažné alebo vecné dávky, napr. vianočný príspevok k dôchodkom).

Graf 2.1 Výdavky na dôchodky v SR, 1998 – 2019

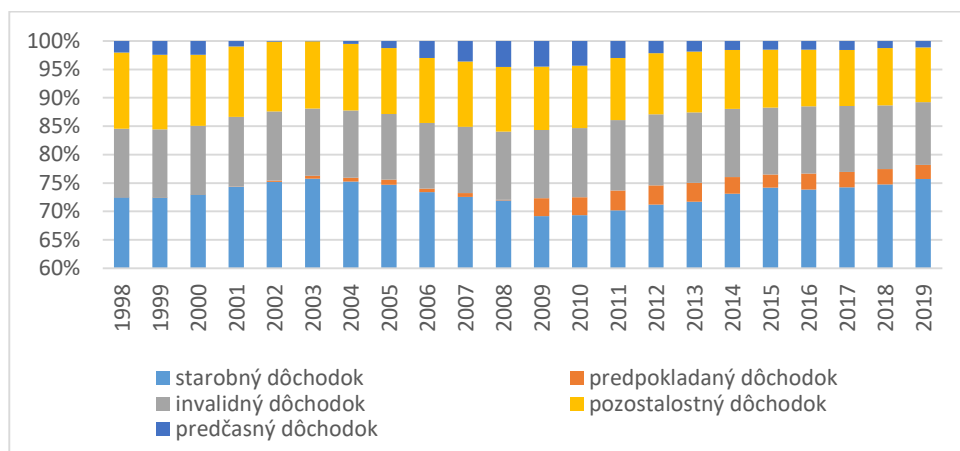

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

Celkové hrubé výdavky na dôchodky v roku 2019 dosiahli 7 810,3 mil. eur, resp. 8,3 % HDP. Na jedného obyvateľa hrubé výdavky na starobné dôchodky v s. c. roku 2010 v roku 2019 predstavovali 935,7 eura. Najväčšiu časť výdavkov na dôchodky tvorili výdavky na starobné dôchodky (minimálne 69,2 % v roku 2009, maximálne 75,8 % v roku 2003; v roku 2019 starobné dôchodky predstavovali 75,7 % zo všetkých výdavkov na dôchodky), invalidné dôchodky (minimálne 11,1 % v roku 2019, maximálne 12,5 % v roku 2012), pozostalostné dôchodky (minimálne 9,6 %

v roku 2019, maximálne 13,4 % v roku 1998) a predčasné dôchodky (minimálne 0,1 % v rokoch 2002 a 2003, maximálne 4,6 % v roku 2008) v roku 2019 tvorili 1,1 % podiel.

Graf 2.2 Výdavky na dôchodky v SR podľa kategórií, 1998 – 2019

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

3. Počet poberateľov dôchodkov s elimináciou duplicity v SR

V súlade s legislatívou Európskeho parlamentu a Rady č. 458/2007 poberatelia dôchodkov sú definovaní ako poberatelia jednej alebo viacerých peňažných pravidelných dávok programov sociálnej ochrany vo väzbe na sedem dôchodkových kategórií (invalidný dôchodok, predčasný dôchodok z dôvodu zníženej pracovnej schopnosti, starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok, čiastočný dôchodok, pozostalostný dôchodok a predčasný dôchodok z dôvodov situácie na trhu práce).

Členské štáty EÚ sú povinné poskytovať údaje o poberateľoch dôchodkov od roku 2008 (údaje za rok 2006). Cieľom modulu o poberateľoch dôchodkov je poskytnúť celkový počet príjemcov (bez dvojitého započítania):

- pre každé zo 7 kategórií dôchodkov
- pre každý zo štyroch účelov obsahujúcich tieto kategórie (invalidita, staroba, pozostalosť a nezamestnanosť)
- pre účely staroba a pozostalí
- pre agregáciu štyroch účelov na úrovni spolu (bez dvojitého započítania poberateľov dôchodkov).

Poradie krokov pri eliminácii dvojitého započítania poberateľov dôchodkov

1. Na úrovni položky vo vnútri programu
2. Na úrovni individuálnej dôchodkovej kategórie medzi programami
3. Na úrovni položky medzi netestovanými a testovanými subkategóriami
4. Na úrovni vo vnútri účelu
5. Na úrovni medzi účelmi (staroba a pozostalí)
6. Na úrovni úhrnu poberateľov dôchodkov

Do kategórií poberateľov dôchodkov a do celkového úhrnu dôchodcov (bez dvojitého narátavania) sú zahrnuté údaje za programy sociálnej ochrany 5 (Štátna sociálna podpora), 13 (Sociálne poistenie - silové zložky), 18 (Starobné poistenie)

a 19 (Invalidné poistenie). Dôchodkové dávky vyplácané jednorazovo nie sú považované za dôchodky. Poberatelia dôchodkov zo sporivých dôchodkových programov (20 - Dôchodkové sporenie a 11 - Doplnkové dôchodkové sporenie) nie sú zahrnutí v sumárnych údajoch z dôvodu, že tieto dôchodky sú vyplácané na základe individuálnych zmlúv.

Tab. 3.1 Počet poberateľov dôchodkov (bez viacnásobného narátania) podľa kategórií dôchodkov v SR, k 31. 12. 2017 – 2019

Ukazovateľ	2017			2018			2019		
	Spolu	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži	Spolu	Ženy	Muži
Poberatelia dôchodkov - úhrn	1 449 756	844 489	605 267	1 475 667	859 086	616 581	1 450 159	845 154	605 005
Poberatelia invalidných dôchodkov	256 348	127 774	128 574	261 947	130 118	131 829	256 376	128 062	128 314
netestovaných	255 337	127 141	128 196	260 694	129 237	131 457	255 381	127 421	127 960
testovaných	1 011	633	378	1 253	881	372	995	641	354
Poberatelia dôchodkov vo funkcii staroba spolu	1 113 295	664 238	449 057	1 135 302	677 665	457 637	1 113 478	664 272	449 206
Poberatelia starobných dôchodkov	1 089 854	662 641	427 213	1 111 545	676 047	435 498	1 090 045	662 700	427 345
netestovaných	1 088 609	661 774	426 835	1 110 292	675 166	435 126	1 088 816	661 825	426 991
testovaných	1 245	867	378	1 253	881	372	1 229	875	354
Poberatelia očakávaných starobných dôchodkov	23 441	1 597	21 844	23 757	1 618	22 139	23 433	1 572	21 861
Poberatelia pozostalostných dôchodkov	369 597	311 544	58 053	381 512	323 678	57 834	369 758	311 728	58 030
Poberatelia predčasného dôchodku z dôvodov trhu práce	16 467	5 113	11 354	16 794	5 326	11 468	16 437	5 125	11 312
Poberatelia dôchodkov v účeloch staroba a pozostalí	1 185 664	718 654	467 010	1 193 686	724 283	469 403	1 187 757	720 942	466 815
Počet vyplatených dôchodkov	1 696 055	1 088 643	607 412	1 771 611	1 107 787	663 824	1 768 681	1 109 943	658 738
Počet dôchodkov vyplatených do zahraničia	26 534			27 813			26 658		

Zdroj: ŠÚ SR - ESSPROS

4. Zdroje údajov a informácií:

- [1] AZÚ: Sociálna poisťovňa, zdravotné poisťovne, ÚPSVR
- [2] Rezortné zisťovania MPSVR SR
- [3] Ročné zisťovanie v zariadeniach sociálnych služieb, ŠÚ SR
- [4] Ročné zisťovanie „Náklady práce“, ŠÚ SR
- [5] Výberové zisťovanie v neziskových organizáciách, ŠÚ SR
- [6] Administratívne zdroje údajov: MF SR, MO SR, MV SR, MDVRR SR, MS SR, Daňové riaditeľstvo, prevádzkovatelia MHD a prímestskej dopravy, Železnice Slovenskej republiky, samosprávne kraje Slovenskej republiky, obce a mestá SR, Migračný úrad MV SR, dôchodkové správcovské spoločnosti a doplnkové dôchodkové spoločnosti
- [7] Európska komisia - verejná databáza EUROSTAT-u (Eurobase)
<http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/overview>

5. Literatúra:

- [1] European system of integrated social protection statistics - ESSPROS, Manual and user guidelines, 2019 edition, EK
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/10295301/KS-GQ-19-014-EN-N.pdf/e7c8c019-944c-1c71-ae5-1ffc8ce45200?t=1575969094000>
- [2] ESSPROS publikácie
<http://ec.europa.eu/eurostat/web/social-protection/publications>
- [3] Správa o sociálnej situácii obyvateľstva za rok 2019, MPSVR SR
<https://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/vyskum-oblasti-prace-socialnych-veci-institut-socialnej-politiky/spravy-socialnej-situacii-obyvatelstva/rok-2019.html>
- [4] Publikácie k ESSPROS štatistike
https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/themes/demography/social/publications/!ut/p/z1/jZDNDolwEIQfqUPBAseCoTRp0FL-7MVwMiSKHozPbyVeKexts9_s7gyxZCB2Hj_TbXxPz3m8u_5i2VXHMsmygCM5xICsTAt0BICU9AuQC15GsQISJQ6QvGzrVlcheEjsHj1WimOfvjBnytnI5Mf6VEA2OU2MYhQIFv3aWLANvQN23fcA1m-vJ3ZBuNbaqK6D6Kj7IAwEqTztdqf8EW8dcR6U_iF5Le5tcHF9Hq0rgZMcpJfH0sjUg!!/dz/d5/L2dJQSEvUU3QS80TmxFL1o2X1E3SThCQjFBMDg1NzAwSU5TVTAwVIMwME4w/
- [5] Štatistická ročenka Slovenskej republiky 2019, ŠÚ SR
https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ece7683e-ea83-4e13-bf99-ab7b287b4fca/!ut/p/z1/rVJNU8lwEP0tHnpss20Kbb0FcPgQDsggklut1LSN_UhpA5V_b3A86lwozpjDTrL73uZtXhBFW0QrdpQp01JvrDDnHe0_LYNpOBi4BCDojWA6W4-W41Xkqg_oEVFE40rXOkM7xVuW2W1u1wdugQmFzFkshQXHVuj89DkjYhH0QyxswUJs-8LFNk-iyGY84F4YcD-J2bl3HctntLsKvflNLDVluLAIGD59hwzHZOIHC4BwPu7BIEzWD9ESYyD4A_BDj53REFzUcO-hzVGKDq0r1ZTmfVd_HHECalao5KXTxaUDjmsqfd9z_TDysNmfDZMv-z0lxhVvafGg0fbfbTGXeM1iuEiNdqYzW1aJQtrgaTiODTURiSiEY1zaMw_y7Su21sLLOi6zkmVSgvhxKq04DtKploz11ckqssyxCc7Tx32Kf8hlvjnJCbmzccyj4d/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/

Internetové adresy sú platné ku dňu 30/11/2021

Sociálna ochrana v Slovenskej republike v roku 2019

(podľa metodiky ESSPROS)

ISBN 978-80-8121-831-6 (online)

www.statistics.sk